Postimees

Ilmub iga päew.

Peatoimetaja: **Jaan Tõnisson.**

Toimetus ja peakontor Tartus, Jaani 11.
Toimetus ja kontor Tallinnas, Wene 1.
Telefonid Tartus: Pea- ja tegewtoimetaja 2-86, öötoimetaja 9-86, Tartu teated 1-86, ärijuhatus 80, raamatukauplus 2-50.
Telefonid Tallinnas: Toimetus 30-81, kontor 10-11.
Käsikirjad hoitakse alal ainult sellekohasel soowil.

Üksik number 5 senti.

„Postimehe" ja ta maksuliste lisade tellimishinnad:

„Postimees" Postiga:		Postita:	
1 kuu . . .	150 s.	1 kuu . . .	135 s.
2 „ . . .	300 s.	2 „ . .	270 s.
3 „ . . .	370 s.	3 „ . . .	325 s.
iga lisakuu .	120 s.	iga lisakuu .	105 s.
6 kuud . .	725 s.	6 kuud. . .	625 s.
12 „ . .	1400 s.	12 „ . . .	1250 s.

Wälismaale — 4 krooni. Poola, Leedu, Lätimaale – kodumaa hinnad.

„Maamees" 30 senti kuus; „Sädemed" 35 s. k.; „Lasteleht" 10 s. k.; „Terwis" 20 s. k. — Aadressi muutmine 25 senti.

Kuulutuste hinnad: kuulutuste küljel 5 senti, teksti ees 10 senti, teksti sees 12 senti ja tekstis teksti kirjaga 15 senti mm weeru laiuses. Kohaotsimise kuulutused poole hinnaga. Kuulutuste koha waliku soowe täidetakse ainult wõimalust mööda.

Nr. 255 **Laupäewal, 20. ſeptembril 1930. a.** **Tänaſt lehte 8 lehekülge** **74. aastakäik.**

Erika talu.

(Omanik Hans Tõnisſon.)

Ed. Mäsſo.

Tulumaks osade kaupa.

Makſude korraldamiſe ſeadus kooſtamiſel.

Nagu makſudewalitſuſe ringkondadeſt kuuleme, on lõpule jõutud makſude ſeaduſe kooſtamiſega. Makſude korraldamiſe ſeaduſes on kindlaks määratud makſuaparaadi konſtruktſioon ja juhtide õiguſed ning ülesanded. Peale ſelle on kindlaks määratud makſuſtamiſe kord. Üldoſale järgneb ſanktſioonide oſa, kus on kindlaks määratud kariſtuſed.

Praegu peetakſe majandusminiſteeriumi ja ſiſe-kohtuminiſteeriumi waheliſi nõupidamiſi, kus ſeaduſe redaktſiooniline külg läbi waadatakſe. Lähemal ajal eſitatakſe ſeadus walitſuſele ja ſiis riigikogule. Kui ſee ſeadus waſtu wõetud, muudetakſe waſtawalt ka teiſed ſeaduſed.

Asjaomaſteſt ringkondadeſt teatatakſe, et uute ſeaduſtega tahetakſe praeguſi makſe põhjalikult muuta. Läbikäigumakſu juurdetulek on kindel. Põhjalik muutus wõetakſe ette weel tulumakſus. Ühelt poolt wäheneb tulumaks, kuid teiſelt pool muudetakſe põhjalikult tulumakſu ſiſſenõudmiſe korda. Uue korra põhimõtete järele peetakſe tulumaks kinni allika juures. Nii peab tööandja palgateenijate tulumakſu palgamakſmiſe juures kinni pidama. Rahaliſte kapitalide, ſamuti ka aktſiate pealt wõetaw tulumaks peetakſe kinni otſekohe tulu ſaamiſel. Nii loodetakſe makſude kätteſaamiſt kindluſtada. Seda korda olewat õige mitmes riigis praktiſeeritud, eriti Inglismaal. Ka wähendaks ſee politſeiaſutuſte waewa makſude ſiſſenõudmiſel. Palgateenijate tulumaks tuleks ſeega taſumiſele 12 kuu keſtes. Seatakſe kokku kindel tabel, mille aluſel tööandja tulumakſu kinni peab.

Arſtiabi andmiſe kord riigiteenijatele kindlaks määratud

Wabariigi walitſus kinnitas walitſuſeaſutuſtes töötawate ametnikkude ja tööliſte arſtiabi andmiſe määruſe. Selle määruſe kohaſelt jääb arſtiabi kuludeſt 20 protſ. ametniku wõi tööliſe eneſe kanda, wäljaarwatud juhuſed, kui arſtiabi antakſe riigiaſutuſte poolt ſiſſeſeatud ambulatooriumideſt, riigiaſutuſte teeniſtuſes ſeiswa kindlapalgaliſe arſti poolt. Samuti antakſe taſuta arſtiabi ſagedaſte nakkushaiguſte rawimiſel haigemajades, tiiſikuſe rawimiſel ſanatooriumis, kui haigus on nakkawas ſtaadiumis wõi kui arſt tingimata wajalikuks peab rawimiſe ſanatooriumis, ſamuti teeniſtuſekohuſte täitmiſel wõi ſelle tagajärjel ſaadud haawade wõi wigaſtuſte puhul. Arſtirohud, ſidumiswahendid ja muud arſtimiswahendid antakſe taſuta teeniſtuskohuſte täitmiſel wõi ſelle tagajärjel ſaadud haawade wõi wigaſtuſte puhul. Teiſtel juhtudel jääb arſti rohtude kuluſt 20 protſenti riigiteenija eneſe kanda. Peale ſelle on haridus-ſotſiaalminiſtril õigus piirata wõi ära keelata patenteeritud rohtude ja mõnede arſtimiswahendite tarwitamiſe riigi kulul.

Eduard Mäsſo.

Meie tänaſe wärwipildi autor.

Eduard Mäsſo ſünd: 1893. a. Tartum. Ranna w. Õppis Tartus Aleksandri gümn., mille 1913. a. lõpetas. Samal aaſtal aſus Peterburi Keiſerl. Kunſt. Edendamiſe Seltſi kunſtikooli õppima, ſaades Kr. Raua jooniſt. kurſuſ. ergutuſt juba õpilasaaſtail. 1914. a. oli Nowo-Dewitſchi nunnade kloostris tegew kirikudekoratſiooni maalitööde juures. 1917.-18. a. teotſes õpetajana Ranna w. Wabadusſõja puhkedes tegi wabatahtlikuna kaaſa ſõjakäigud miiniriſtleja „Lennukiga". 1920-21 kuulas loenguid Tartu ülikoolis filoſoofia alal. Hiljem oli keſkkooli jooniſt. õpetajaks ja käesolewal ajal töötab maalikunſti alal. On mitmetel kunſtinäituſtel eſinenud.

40.000 tonni.

Rukki kokkuoſt algab 27. ſept.

Kuigi 15. ſeptembril lõppes müüdawa rukki teatelehtede wäljaſaatmine majandusminiſteeriumile, on neid wiimaſtel päewadel ſiiski weel majandusminiſteeriumisſe juure tulnud. Eilſeni tõuſis pakutawa rukki ſumma juba 39.000 tonnile. Wõimalik, et müügile minewa kodumaa rukki hulk tõuſeb üle 40.000 tonni. Sellega on ſiis teadete kogumine läbi.

Tänaſel wabariigi walitſuſe kooſolekul tulewad lahendamiſele rukkioſtu läbiwiimiſeks ſeni lahtiolewad küſimuſed. Nimelt tuleb otſuſtamiſele, kui ſuures proportſioonis lubada wälismaa rukiſt ſiſſe wedada. Alul, kui müüdawat rukiſt oli teada alla 30.000 tonni, arwati, et kodumaa ja wälismaa rukki ſuhteks tuleks 1:1. Hiljem kui ſumma tõuſis üle 30.000 tonni arwati, et wahekord peaks kujunema 3:2 kodumaa rukki kaſuks. Nüüd aga, kus kodumaarukiſt tahetakſe müüa 40.000 tonni, wõib tulla kõne alla ainult 2:1, ſee tähendab, kolmandik kogu ſuurweskite tarwituſeſt tuleb wälismaalt ſiſſe wedada.

Seni on lahendamata ka rukki kokkuoſtu läbiw. tähtpäewad. Arwataw. ſaadakſe oſtuga alguſt teha juba 27. wõi 28. ſeptembril. Samuti tuleb walitſuſes äramääramiſele rukki kokkuwõtmiſe lähem kord. Selge on, et korraga kogu ſaaki ei ſuudeta kokku oſta, ſeſt ſelle mahutamiſeks puuduwad wõimaluſed. Olewat tõenäolik, et oſtu teoſtatakſe kolmes järjekorras. Eſimeſel oſtul wõetakſe kokku kõikide wähemad pakkumiſed, mis umbes 50 puuda ümber. Suuremateł rukkipakkujatel tuleks oma rukis müügikohtadesſe tuua kolmel tähtpäewal, misſuguſed walitſus oma kooſolekul kindlaks määrab.

Soome ja Eesti keel Upſala ülikoolis.

Stokholmiſt, 18. ſept. Ülikooli rektor pani ette, et Soome-Ugri keelte õppetool, mis Upſalas prof. Wiklundi jaoks aſutatakſe, moodustatakſe korraliſeks profesſuuriks. Selle ettepaneku põhjenduſes ſeletatakſe, et ſuhted Soome ja Eestiga teewad tarwilikuks, et nende riikide keeltele oleks kindel teaduslik eſitus Rootſis.

Eesti krooni tõus Helſingis.

Helſingiſt, 19 ſept. Neljapäewal tõuſid Helſingi börſil mõningate wälisrahade kurſid. Ka eesti krooni kurſs tõuſis, olles 100 kr. — 1061 Smk.

Hoogne kommuniſtide wangiſtamine Lätis.

Uute organiſatſioonide paljaſtamine.

Riiaſt, 19. ſeptembril. Ühenduſes kommuniſtide kirjanduſe arhiiwi leidmiſega jatkuwad läbiotſimiſed ja wangiſtamiſed.

Slokis lõpetati kommuniſtide ſalaorganiſatſiooni likwideerimine. Wangistati 15 iſikut. Sloki organiſatſioon tõmbas eneſele tähelepanu juba käesolewa aaſta alul. Wabrikute piirkonnaſt leiti lendlehti ja ka punaſeid lippe kommuniſtlike pealkirjadega. Nende „wiimane number" oli 1. auguſtil, mil wabriku kõrge korſtna otſa tõmmati punane lipp.

„Punaſe abi" protſeſs Riias keſtab edaſi. Tunniſtajate abil tehti kindlaks kommuniſtide riigiõõneſtamiſe töö.

Õhuſõidu ühing aſutatud.

Tallinnas kutſuti ellu Tallinna õhuſõidu ühing. Wäljatöötatud põhikiri ſaadeti regiſtreerimiſele. Tartus on ſamaſugune ühing ellukutſumiſel. Arwatawaſti tekiwad ſarnaſed ühingud ka teiſtes linnades.

Walga-Wiljandi raudtee.

Ehitamine wõiks alata 1932. a.

Teatawaſti paari aaſta eeſt töötati wälja uute raudteede ehitamiſe kawa. Ehitamiſe läbiwiimiſeks moodustati uus ametkond — uute raudteede ehitusamet.

Praegu eſimeſes järjekorras ehituſel olewad raudteed (Tartu—Petſeri ja Rapla—Wirtſu) walmiwad tulewa aaſta ſügiſeks.

Teiſes järjekorras on ette nähtud muu ſeas ka Walga—Tõrwa—Wiljandi ja ſelle haruliini Tõrwa—Karkſi—Nuia—Abja kitſaroopaliſe raudtee ehitamine.

Käesolewal aaſtal walminud 1931./32. aaſta eelarwes ei figureeri weel ſelle raudtee ehitamiſe ſummad. Järjelikult uue raudtee ehitamiſt wõib alles 1932. aaſta kewadel loota.

Lootuſt ſelleks ſiiski natukene on, ſeſt nimetatud raudtee ehitamine kõrwaldab wajaduſe Läti riigi päralt olewa Mõiſaküla—Ruhja—Walga liini kaſutamiſe. Teatawaſti makſab meie raudteewalitſus oma rongide läbilaſkmiſe eeſt lätlaſtele waguni telje pealt erimakſu, mis aaſtas mitu miljonit ſenti wälja teeb.

Teiſte kawatſetawate raudteede ſaatus on eſialgu täitſa tume.

Teedeminiſteerium pooldab rohkem maanteedewõrgu wäljaarendamiſt.

Müüdawa rukki hulk lõplikult ſelgunud.

Eile lõpetati majandusminiſteeriumis ſisſetulnud rukkimüügi awalduslehtede kokkuwõtmine. Lõplikkude andmete järele pakutakſe müüa riigile 38.609 tonni rukiſt, ehk 2.355.149 puuda. Teiſipäewaſel kooſolekul walitſus määrab wilja kokkuoſtu tähtpäewad, ühtlaſi määratakſe kindlaks ka, kui palju lubatakſe ſiſſe wedada wälismaa rukiſt.

„Das Erlebnis einer Nach

Hiilgav esietendus! 1930/31. a. viimane uudis! Algus kl. 5.15, pühap. kl. 2.30

«GLORIA»

Film, mis kõiki ärevil hoiab! Armastuse ja kurbuse laul. Üksainus öö!

Ekraani kõige silmapaistvamad tähed, nagu:

Lotte Loring, Marcella Albani, Jgo Sym, Fritz Alberti, Ang. Ferrari

ja teised esinevad peaosades nüüdisaja moodsas löökfilmis

SAATUSLIKUD KIRED

(Ühe öö läbielamused).

Kütkestav armastusdraama 12 osas. **Irene Kraus'i** novelli järele. Rikkalikuma seadeldusega suurfilm! Toredad toaletid, Pariisi viimane mood. Haruldased öölokaalid ja kaasakiskuv mäng.

Peale selle: Võrdlemata huvitav grotesk 3 vaatuses.

Filmi saadab suur „Gloria" orkester h-ra Ritsesoni juhatusel.

Ei ole õige!

Kuidas Narwa koſe weejõudu meie rahwamajanduſele kindlustada.

Meie õlikiwi ümbertöötamiſe alal on riigi põlewkiwitööstuſe kõrwal hulk aastaid katſetanud „Eesti kiwiõli" aktſiaſelts, kellel on proowiwabrik Püſſi jaama lähedal. Ettewõtte hingeks oli kadunud E. Fahle, Põhja puupapiwabrikute peadirektor ja peaoſanik. Rahameestena ſeiſid ettewõtte taga Scheel ja Co. ja teiſed ſakſa rahamehed oma wäliste tutwustega.

Seniste katſetuste tagajärjel arwab „Kiwiõli" nähtawasti põlewkiwi ümbertöötamiſeks niiſuguſe retordi leidnud olewat, mis wõimaldab põlewkiwiſt niipalju õliſid wälja wõtta, et ſuurema õliwabriku ehitamine enaſt taſuks. Nii on ſeal nüüd wõidud raudteewalitſuſega kokkulepet ſõlmida, mille järele „Kiwiõli" warustaks meie raudteed õlikütteks tarwiliku tooresõliga.

Põlewkiwi ümbertöötamiſel kulub ära hulk elektrijõudu — läbistikku umbes 1 kwt. ehk 1 kilowattund 1 tonſi põlewkiwi ümbertöötamiſeks päewas.

Nii on „Kiwiõli" ringkond nüüd uue korralduſe loonud nime all „Kiwiõli Elektri aktſiaſelts", kes peab Narwa koſe weejõudu ſeks ära kaſutama, et muu hulgas „Kiwiõli" wajaliku elektrijõuga warustada.

Uue aktſiaſeltſi direktorite hulka on ka tuntud eesti mehi kutſutud. Nähtawasti ſeks, et oma kawatſuſi ſeda hõlpſamini läbi wiia.

Nii on „Kiwiõli elektri aktſiaſeltſi juhatusſe astunud kindral J. Laidoner ja prof. A. Piip.

Nagu teada, oli nende hulgas, kes ſoowiſid Narwa koſe weejõu kontſesſiooni ſaada, tuntud ſakſa ſuurfirma Siemens-Schuckert. Sellega on nüüd „Kiwiõli elektri aktſiaſelts" ühendusſe astunud ja ühtlaſi Kreenholmi manufaktuuriga kokku leppinud, et ſeal wanade ajastläinud turbiinide aſemele üles ſeada uued turbiinid, mis 150 kw. aſemel annakſid à 1600 kw. ehk kokku 3200 kw. Nii jääks Kreenholmi omatarwituſeſt wabaks 2500 kw.

Selle elektrijõu edaſijuhtimiſeks tahetakſe ehitada kõrgepinge liin Narwaſt põlewkiwitööstuſe piirkonda, et ſiis warustada „Kiwiõli" kui ka teiſi põlewkiwitööstuſi wajaliku elektrijõuga.

Nendele kawatſustele toetades katſub nüüd „Kiwiõli" juhatuſe liige L. Pumpianſky „Päewalehe" weergudel ſeletada, nagu oleks ſee ainus õige tee Narwa koſe weejõu ärakaſutamiſeks meie rahwamajanduſe huwides, kui koſe weejõudu nii järkjärgult kaſutama hakataks tegeliku wõimaluſe piirides.

Et ſelle wastu waidlewad need, kes pooldades Narwa koſe kaſutamiſt naaberriigi huwides, aruſaadawalt on ſelle wastu, et koſe weejõudu wähemalgi määral kaſutataks meie tööstuſe huwides, ſee on muidugi aruſaadaw. Kahtluſi awaldatawat aga nende poolt, kes hea meelega näekſid koſe kaſutamiſt meie omamaa tootejõudude ſuurendamiſe otstarbel. Seal nähtawat nimelt koſe energia ſammſammuliſes rakendamiſes wõi ka üldſe olemasolewa energia kaſutamiſes mingiſuguſt ebaſoodſat arengut, mis Eesti rahwamajanduſe huwides ei oleks.

Et meil midagi ühiſt ei ole nendega, kes tahakſid Narwa koſe jõudu rakendada naabermaa huwides, ſiis ei ole meil waja ſelleſt asjaſt ſiin kohal kõnelema hakata. Küll oleme meie aga nende hulgaſt, kes wastu waidlewad „Kiwiõli" elektriſeltſi meeste ja Kreenholmi kawatſuste wastu Narwa koſe weejõudu kirjeldatud teel oſaliſelt kaſutama hakata, ilma et koſe täieliku kaſutamiſe wõimaldamiſeks tarwilikud kindlustuſed muretſetaks.

Seejuures ei ole aga mitte õige, nagu ſeiſakſime „Kiwiõli" meeste kawatſustele wastu ſel põhjuſel, et meie üldſe näekſime mingit ebaſoodſat arengut ſelles, kui hakataks Narwa koſe weejõudu kaſutama ſammſammult. Otſe ſelle wastu: meie oleme algusest ſaadik ja ikka ſelle mõtte poolt olnud, et Narwa koſe weejõuſt ainult niipalju kaſutamiſele wõetaks, kui tõelikult ſaab ära kaſutada. Nii oleme kindlasti toetanud kõiki kontſesſiooni-kawatſuſi, mille järele Narwa weejõuſt pidi esialgu ainult wähem oſa kaſutamiſele wõetama.

Nii ei tule meie wastuſeismiſt „Kiwiõli" ja Kreenholmi ringkonna kawatſustele mitte ſelleſt otſida, et nemad tahawad koſe weejõuſt peale ſeniſe weel uue oſa kaſutamiſele wõtta. Waid meie oleme enne kui päraſt nende kawatſuste wastu eſijoones juſt ſellel põhjuſel, et nemad nüüd Kreenholmi õiguste warju all jälle oſa weejõuſt kaſutamiſele wõtawad, ilma et nemad mingit tõſiſt tagatiſt ſelleks muretſekſid, et kindlustatud oleks kogu koſe weejõu kaſutamiſelewõtmine teatawa aja jookſul. Iga ſoowitud kontſesſioni kawas oli ette nähtud, et Narwas peab elektri jõujaam teatawa tähtaja jookſul wälja ehitatud olema kogu koſe weejõu ärakaſutamiſeks.

Kreenholm-„Kiwiõli" mehed wõtawad koſe weejõuſt nüüd 2500 kw. kaſutamiſele ſeletades, et ſee ei takista ju tulewikus Narwa koſe weejõu kontſesſioneerimiſt riigi poolt. Meie oleme aga juba awalikult näidanud, et Kreenholmi meestel 2500 kw. kaſutuſele wõtmine kätte annab pideme, milleſt kinni hakates ſaadakſe wõimatuks teha uue kontſesſioni andmine koſe weejõu kaſutamiſeks.

Meie wõikſime „Kiwiõli" meeste kawaga kuidagi weel leppida, kui Kreenholm ſõlmiks riigiga lepingu, mille järele riigile õigus jääks edaspidi kontſesſioni Narwa koſe weejõu peale andes asjatundjatele ekspertiiſi aluſel kindlaks määrata, misſugune oleks õiglane taſu ehk omahind Kreenholmile ſelle jõu eeſt, mida tema ammutab Narwa koſeſt. Siis wõiks loota, et Kreenholm ei ſaa jälle ſeniſt wiiſi kontſesſioni andmiſt wõimatuks teha nõudes, temale antagu elektrijõudu tarwituſel olnud jõu hulga ulatuſes niihästi kui jumalamuidu, mida ei ſaa ükski kontſesſionär kunagi oma peale wõtta.

Iſegi ſellega wõikſime leppida, kui Kreenholm-„Kiwiõli" koſe weejõu uuele kaſutamiſele aſudes riigiga lepingu ſõlmikſid, et nemad endid kohustawad kindla tähtaja jookſul kogu koſe weejõudu meie rahwamajanduſe teenistuſes kaſutamiſele wõtma.

Siis peakſime alla neelama iſegi ſelle kibeda teadmiſe, et Narwa koſe kaſutamine ei lähe mitte ſõbraliku Ingliſe kapitali, waid mingiſuguſe ringkonna kätte, kelle ſeljataga ſeiſawad Sakſa kapitalistide ringkonnad, kes meile rahwuspolitiliſelt ja Eesti riigi julgeoleku ſeiſukohalt ei ole mitte nii ſümpaatſed.

19. ſept. 30.

Jaan Tõnisſon.

PÕLLUMEHED!

Teie kindlustate oma põllusaagi ainult vastastikuse **abiandmise teel.** — Sellepärast astuge kõik **Ülerilkliise Põllupidajate Ühingu**

PÕLLUMEESTE KESKKASSA

liikmeks ja koguge liikmemaksu teel **vääriline kapital,** mis võimaldab teile talve, rahe ja vihmavalingute läbi tekkinud põllukahjude puhul **rahalist kahjutasu saada.**

Seni on Ü. P. Ü. «Põllumeeste Keskkassa» ümber koondunud üle riigi mitutuhat põllumeest, kelle kogutud kapital ületab juba 60.000 kr.

Käesoleval aastal on «Põllumeeste Keskkassa» poolt tasutud põllukahjusid kannatanud **67 liikmele üle 6000 krooni.**

Liikmeks astuge esindajate kaudu, ehk pöörake sooviavalduste ja järelpärimistega Ü. P. Ü. «Põllumeeste Keskkassa» poole Tartu, Rüütli tän. nr. 18, telef. 10-08.

JUHATUS.

Kindlam kord metſamüügil.

Peetagu ſilmas ümbruskonna elanikkude huwiſid.

Nagu riigikontrolli ringkondadeſt kuuleme, on metſade rewideerimiſel korduwalt ette tulnud nähtuſi, et metſaametnikud n. n. ſurnud metſa nime all ſuure hinnaalanduſega täiesti tooreſt metſa müüwad. Samuti on ette tulnud, et täiesti ſurnud, tuuleſt aetud ja putukateſt rikutud metſa ümbruskonnale teatamata ſoodſate hindadega üksikutele iſikutele ärategemiſeks müüakſe, kes ſama metſa ümbruskonna elanikkudele wahekaſudega edaſi müüwad. Kohalikud elanikud on wiimaſe asjaolu üle tihti nurinat tõſtnud ja ſelle all on kannatanud ka riigihuwid.

Nende nähtuste peale on nüüd riigikontroll metſadeameti tähelepanu juhtinud ja palunud ſurnud, tuuleſt aetud ja putukateſt rikutud puude müügiſt awalikult ümbruskonnale teatada ning hinnaalanduſeks wajaline luba nõutada.

Ehituſed kitſarööpaliſel.

Raudteewalitſuſel on praegu teokſil Mõiſaküla ja Türi jaamade ümberehituſed, ka mitmed teiſed wähemad jaamahooned korraldati ſiſeruumides ümber. Teatawasti on kitſarööpaliſe jaamad peaaegu eranditult wäikeſed ja ruumide jaotuſe pooleſt ebapraktiliſed.

Samuti ehitati möödunud ſuwel mitmed ſillad ümber. Suuremateſt neiſt wõiks nimetada Riiſſelja, Laikſaare, Õiſumõiſa ja Waſkrääma jaamade juures. Uued ſillad on kõik rauaſt betoonſammastel.

Palgi-panama Wiljandi maawalitſuſes.

Saladuslikud ametiſt wallandamiſed teedeoſakonnas.

147 palki aurus ei tea kuhu.

Wiimaſel ajal on tulnud Wiljandi maawalitſuſe teedeoſakonnas ette ſagedaſi ametnikkude wallandamiſt, mille põhjuſed on jäänud tumedaks mitte ainult kõrwalſeiswaile, waid ka wallandatuile endile. Ühel päewal wallandati 8 teeoſakonna ametnikku, ilma et oleks nimetatud põhjuſt. Tööpuudus ei ſaanud wallandamiſe põhjuſeks olla, ſeſt wallandamiſe tõttu jäid mitmed tööd ripakile ja nende tegemiſeks tuli palgata uued jõud. Hiljemini wõeti mõni wallandatud tagaſi, kuid teiſtele kohtadele. Üksikuid wallandamiſi on alataſa.

Neil päewil wallandati ametiſt ilma ühegi nähtawa põhjuſeta tehnik J. Pikk, kes on maawalitſuſes ainuke kutſeline tehnik ja kelle töö leidnud alati lugupidamiſt. Ametnikkude kohaltloopimine ja teiſed teedeoſakonna juhataja korralduſed tegid maainſener J. Kinnunen'ile wõimatuks oma wastutawas ametis edaſi töötada ja ta eſitas lahkumiſpalwe.

Enne oma wallandamiſt paljastas tehnik Pikk maawalitſuſe asjaajamiſes ſuurema palkide kõrwaldamiſe, misſugune aſi on praegu uurimiſel ja läheb kriminaalwõimude lahendada.

Pajuſt ſilla ehitamiſeks laskis teedeoſakonna juhataja R. Watter ettewõtjat K. Watterit wedada Adawere metſaſt palke. Nüüd ſelgub, et palke on weetud metſaſt maawalitſuſele palju rohkem, kui neid tegelikult on ſaadud. 147 palki on ſaladuslikult ära kadunud ja asjatult on uuritud juba nädalaid, kuhu palgid kaduſid. Selgub, et järelewalwe on olnud palkide juures puudulik ja palgid on metſaſt wälja antud ilma tſekita.

Ekspeditsiooni jäänused koduteele.

Leinajumalateenistus Tromſös.

Tromſöſt, 19. ſept. Reedel päraſt lõunat peeti Tromsö toomkirikus leinajumalateenistus tuntud põhjanabauurija Andrée ekspeditſiooni jäänustele. Päraſt jumalateenistuſt wiidi kirstud jäänustega õpetlaste, ohwitſeride, madruste ja publikumi ſaatel toomkirikuſt rootſi ſõjalaew „Swenſkſundi" pardale, mille järele „Swenſkſund" kohe aſus koduteele.

Kellele kuuluwad leitud dokumendid?

Õigusteadlaste komiſjon jõudis reede hommikuks Andrée ekspeditſiooni päewaraamatute omanduſeküſimuſes oma tööga lõpule. Komiſjoni arwates kuuluwad päewaraamatud hukkunud polaaruurijate omakſetele, kuni leitud dokumentides ſee teiſiti ei ole otſustatud. Teiſeſt küljeſt on õigusteadlaſed arwamiſel, et kuna uurijate ſurmaſt on 30 aastat möödunud, ſiis ei wõi neil käſikirjadel abſoluutſet kaitſet olla. Peetakſe täiesti loomulikuks, et päewaraamatute awaldamiſe teel kogu maailma ekspeditſiooni ſaatuſeſt informeeritakſe. Kuuldawasti on walitſus ſamme astunud ſelleks, et leitud dokumentide põhjal aruannet awaldada ſelleſt põhjanaba kurblooliſeſt ekspeditſiooniſt.

Komiſjoni arwamine on tekitanud kirjastajate keſkel ſuurt ärewuſt, ſeſt peetakſe wõimalikuks, et leitud päewaraamatud kuulutatakſe rahwa üldomanduſeks. Mõned Stokholmi lehed on aga juba makſnud hukkunud maadeuurijate pärijatele ſuuri ſummaſid päewaraamatute awaldamiſe õiguſe eeſt.

Ühe hommikulehe teatel on Rootſi walitſus ſaanud juba mitu pakkumiſt Andrée päewaraamatute awaldamiſe õiguſe omandamiſeks. Üks ſuurem ameerika ajalehtede kontſern tegewat pakkumiſt 2 milj. dollari piirides.

Põlew meri.

Kohutawa waatemängu ſünnitas Piräuſe mereſadamas põlew benſiin, mis ühe tanklaewa plahwatuſel weepinnale walgus ja leekidesſe ſüttis. Nagu juba teatatud, wõtſid tuld ka 18 teiſt laewa ning kogu ſadam muutus möllawaks tulemereks. Laewade meeskonnad hüppaſid üle parda ja katſuſid ujudes endid päästa. 12 meeſt jäi weepinnal möllawa tule kätte ja ſai ſurma, kuna ſuurem hulk pääſes kergemate wõi raskemate tulehaawadega.

Teie nime ei ole tarvis avaldada!

Lugege lehe kuulutuse küljel.

Gregor Kaska protsess.

Fred Andreas.

23

11.

Oli kell kümme õhtul, kui Ewa Gogart tuli wiimaks koju. Usla äraſõit — ſeſt ta pidi küll oletama, et ta ülepeakaela oli reiſinud ära — oli tähelepanuwääriw wahejuhtum, ta ennemini ſuurendas ta kahtlustuſt kui oleks tugewdanud ta lootuſt. Igal juhul tähelepanu wääriw käitumine — nii tähtſa asja läbirääkimiſeks tellida kaks daami õhtul enda juure, ja ſiis mitte kodu olla. Jesſie mõtles nimelt, et Usla wiimaſel ſilmapilgul kaotas närwid ja telegrafeerib homme wara Kopenhaageniſt.

Iſa oli kodu, ta kuulis teda ſees dr. Wahliga ümiſewat, arwatawasti nad istuſid jälle malepartii juures, wõi arutaſid Kaska protſesſi tulemuſi. Nii meelſasti kui ta oleks kuulanud, oli ta ſelleks liialt wäſinud; ikka ning ikka jälle teada enda kohal ähwardawat ſaatuſt, tegi ta wäſimuks ja nõrgaks. Köögis ſõi ta kiirelt paar wõileiba ja jõi taſſi teed, ſiis läks ta oma tuppa. tuppa.

„Ewa näib olewat tulnud," ütles prokurör Gogart oma parajasti aktidele ſüwenenud ſõbra doktor Wahlile, „kuid wiimaſel ajal ta ei tarwita meid põrmugi enam. Drau lugu näib ſiiski talle minewat liiga lähedale."

Wahl ei wastanud ſellele. „Kui ma midagi niiſuguſt loen kriminaalromaaniſt," ütles ta ſkeptiliſelt aktidele oſutades, „ſiis ei peaks ma autoriſt kuigi palju lugu. Kogu ſee aſi näib nii wälja, nagu keegi poleks waewaks wõtnud järgida ükſikasju, nagu ei oleks olemas ei politſeid, ei ſalapolitſeinikke..."

„Selles on ſul päris õigus, Wahl," möönis Gogart naeratades, „nii ſee näib wälja. Salapolitſeinikud jätame romaanile, ſiin — ametlikus juurdluſes — pole neil mingit tegemiſt. Aga kriminaalpolitſei, ſeda pean ikka jälle endale ütlema, — kriminaalpolitſei on haledasti wõimetu. Ma kõneleſin juhiga, Winkelmanniga, ſa ju tunned teda. Tema ringutab käſi ja kirub juukſeid, ja ſiiski, kui ta mulle kõik ära ſeletab, ſaan aru, et ta ei ole ſüüdi.

Kõige odawam meetod on muidugi arreteeritut alataſaste ülekuulamistega öõl ja päewal pehmeks teha. Kuid Kaska naeratas juba üheiansa katſe puhul. Ta ſeletas, ‚Berliini piinamine' tema juures ei andwat tulemuſi, ja lubas meile oma kaitſja kaudu Berliini ajakirjanduſes teha ſuurt ſkandaali, kui teda ſellega tülitame. Berliinis pole midagi ſeeſuguſt mingi ähwardus, ſiin on kogu ſedalaadi ettewõte juba nii ſuur, et öiſed ülekuulamiſed on õigustatud lihtſalt hädatarwiduſega. Kuid meie paari wangi juures, — ſelleni me ei wõi lasta asjal minna. Muide oli ka aeg liialt lühike ſelleks, Kaska pidi minema kohtuuurimiſe alla, ja meile jäid waid päraſtiſed teated.

„Seda ma ju mõtlengi, Gogart. Teated! Mida on ſiis ſeal teatatud? Kui politſeinikud kõike ei ſaa kätte mugawalt ja jämedalt, ſiis nad ei ſaa üldſe millegagi hakkama. On ometi peaaegu naeruwäärt, et raudteewalitſemajaſt ei leitud kummagi naiſt, nii wäikeſes linnas..."

„Seda ütled ſa nii. Üks peab olema wälismaalinna, teine maalt. Kas peab ſiis liikuma panema kogu ſandarmiwäe ja kõik mõisnikutütred wiiekümne kilomeetri kauguſelt Kaskaga wõi proua Naumanniga ſeadma wastamiſi? Muide ma tean ju blondiiniſt ſama hästi kui kindlasti, ſee on Zander, Kaska armastatu. Ta käitus wäga juhmilt... Wõi ta pidi käituma wäga targalt. Wiegand on üsna meeleheitel, ta ei pea enam joont, küſitleb risti ja põiki, ja ikka ta waatab mulle otſa nii etteheitwate pilkudega, nagu olekſin mina Kaska juhu üles keeranud ainult jandiks. Nii nagu praegu lood rewolwriga, ei ſaa maa arwatawasti kinni pidada ſüüdistuſeſt roimas, ent jääb ſiiski ſurnukslöömine armukadeduſeſt... Homme me kuulame üle näitleja Lahmanni, kellele Kaska on uſaldanud wäga ſelgeid ähwarduſi Drau wastu... Ja homme me kuuleme ſamuti härra von Uslat, kes teab kindlasti enam, kui ta ütles eeluurimiſel."

Wahl raputas pead.

„Need kõik on niiſuguſed juhulikud tähelepanekud! Miks ei hoolitſenud ſiis kriminaalpolitſei ‚Rudi ja Eliſabethi' eeſt? Ma uſun, kui tal need on käes, ſiis teate kõik."

„Rudi ja Eliſabeth... Armas Wahl, need on makſnud mulle nii mõnegi unetu öö. Winkelmann oli kolm korda nädalakaupa Leippzigis, ja kui ta tagaſi tuli, oli ta täpſalt ſama tark nagu enne. Mõtleſin mõne aja, et ſee Rudi peab olema Drau ja Kaska ülikoolikaaslane, ſeſt Kaska ju on Draud tundma ja wihkama õppinud Leipzigi ülikoolis. Nii ſee oli ſiis wõimalik. Noh, mul oli küſitawa ſemeſtri immatrikulatſiooni nimeſtikud algupärandis ſiin: majandusteaduſe kahekſaſaja üliõpilaſe hulgas oli neliteiſt Rudolfi. Kaks neiſt on ſurnud, neli wälja rännanud Ameerikasſe ja Ida-Aaſiasſe. Ülejäänud kahekſa laſin üle kuulata ſüdameni ja neerudeni ning wande all, keegi ei mäleta Kaskat, wäheſed mäletawad Draud. See tähendab, nad tundſid tema nime ſelleſt ajaſt, kui ilmus „Kullakindlustuſe fiktſioon Euroopas", aga keegi ei teadnud enam, kuidas Drau oli näinud wälja, mis inimene ta oli olnud."

„Aga teistes teaduskondades oli?"

„Ka ſeal laſin teha proowi, täitſa tagajärjetult. Ja postilt ei ſaanud me ei ſiin ega Leipzigis wähematki kätte. See on kriminaalpolitſeile häbistaw, aga ma ei ſaa teha Winkelmannile mingit etteheidet. See on lihtſalt ſaatus niiſugune."

„Ja nüüd ei uſu ſa õieti ſellesſe Rudisſe?"

„Ma wõikſin üsna põhjendatult aſuda ſeiſukohale, et ſelle Eliſabethi kiri on lihtſalt ſalatſemine. Kuid ſee ju on paraku: minu tunne ütles mulle üsna ſelgesti, et Rudi on olemas. Ja täna ennelõunat, kui Kaska jutustas oma elulugu, läbistas mind kummaline aimdus: kuigi nüüd on pikaldasteks awastisteks kaunis hilja, paluſin ſiiski Winkelmanni, ſõita weel kord kiires korras Leipzigi... Näed, aſi ſeiſab ſelles:

Gogart läks kirjutuslaua juure ja wõttis oma aktitaskuſt mõned maſinalkirjutatud lehed.

„See on äratõmme ennelõunaſe istungi kiirkirjaliſeſt protokolliſt, laſin ſelle eriti enda jaoks tippida. Selle järele ütles Kaska muuſeas:... ſilmapilk, ſiin ta on. Ta ütles nii ſiis ſõnaſõnalt: „Mina puutuſin temaga (Drauga) kokku erakorraliſelt harwa, ja kunagi ma ei kohanud teda ükſi. Tal oli nüüd kahtlaſi ſõpru, arwatawasti kontwõõraid, kes olid haistnud tema raha, ainult üks oli nende hulgas, keda ma ei kahtlustanud, — üks haige inimene... haigeks õieti ei wõi teda nimetada, ta kannatas mingitlaadi närwihäiret... meeldiw poiſs, keda tundſin kuuldeſaaliſt ſaadik, ta oli ſemeſtri wõi kaks meiſt eel. Drau jäi mulle hiljem nagu ennegi ebameeldiwaks, ja nii edaſi, ja nii edaſi. — Kas ſa ei arwa, Wahl, et ſel Kaska alateadwuſel oli eriline tähtſus, kui ta eriti ſelleſt üliõpilaſeſt andis nii... wõrdlemiſi täieliku kirjelduſe? Üheſtki teiſeſt kaaswõitlejaſt ſõnagi enam kui üks ainus iſeloomustamiſeks, ainult nälginud arstiteadlaſeſt paar lauſet, mis aga olid wäga tarwilikud ſeks, et põhjendada oma jälestuſt Drau wastu — ja ſiis ſee ſelleſt haigeſt, kelle mainimine polnud põrmugi tarwilik, wõi ka kaudſeltki ſeda... Kas ſa ei arwa?"

„Kui te leiate ſelle mehe, ſiis teil on Rudi käes. See on tema, wõi ſeeſuguſt ei ole üldſe olemas," teatas doktor Wahl lihtſa weendumuſega.

„Ja mis me teeme, kui ta nimi on Franz wõi Otto? Wõi kui meie üldſe ei leia teda?"

„Närwihäire, ütles ta? Mõtle ikka, et neiſt eſimesteſt ſemeſtriteſt on möödunud hulka aega, ſee oli wahetult päraſt ſõjalõppu, enamik üliõpilaſi tuli lahinguwäljalt wõi garniſonideſt ja laatſaretideſt. Mis oli tookord kõige ſagedam närwihäire? Jäſemete rappumine kui wapustuste wõi lihtſalt tuntud kahurwäeſchoki tulemus. Sellegipäraſt niiſugune rappuja peab äratama tähelepanu kuuldeſaalis, kus ſeminarid..."

„Rõõmustab mind, et olin täpſalt ſama terawnägeline nagu ſina. Ka mina mõtleſin kohe mõnele rappujale. Winkelmannil on kaaſas tollekordſete dotſentide nimestik, ta küſitleb neid nüüd Leipzigis. Kõige tähtſamad on weel ſeal, üks on waheajal läinud Berliini ſotſioloogia profesſoriks. Selle kuulab Winkelmann üle läbiſõidul. Ainult on ſee paraku hilja. Liiga hilja. Kui ſee kestab enam kui kaks päewa, ei ole ſel enam mingit mõtet. Kuid üks on kindel, Wahl: kui leian Rudi ſel teel, — Kaska alateadliku oſutuſe järele, — ſiis elagu pſühhoanalüüs! Siis ei taha ma enam tema üle nalja heita!"

Doktor Wahl naeris ſüdamlikult ja waljusti, ta oli ſagedasti Gogarti tema uſkmatuſega tonganud. Sagedasti temalt wastuargumendina kuulnud ainult „hokuspokuſt", kui kõnelusſe tulid pſühhoanalüütiliſed küſimuſed.

Täna ei jõutud malepartiini, dr. Wahl oli järsku nii wäga huwitatud Kaska protſesſiſt, et ta ei wäſinud ſelgitamatuid oluſid waatlemaſt igaſt küljeſt, ta terawmeelſete wäidete kirg leidis nüüd wiimaks ometi toitu.

(Järgneb.)

APOLLO Reedel, 19. septembril s. a. Rahvusvaheliste maadluste kuues päev.
SENSATSIOONILINE KOHTAMINE!!
JAAGO-VILDMANN
Ilmameister. Eesti. Otsustav maadlus. Ilmameister. Juut.
2) Kõige parema tehnikaga paar maailmas
Tshirjuhin - Chevalier
Vene. Ilmameister. Prantsusmaa.
3)
Polls - Ofrill
Läti. Eesti.
Näitelinal uus suurepärane filmide eeskava.
Maadluste algus kell 10. Filmi algus kell 8.15. Peale maadlusi jookseb veel kord film.

«JDEAL»
Täna ja edasi.
Algus äripäeval kell 5, pühapäeval kell 3 p. l.
Mängib suur salongorkester.
Rahva tungi äraholdmiseks palutakse tulla esimesele seansile.
Suur sügishooaja avamise eeskava! Esietendus. — Peaosades maailma paremad näitlejad: William Boyd, Julie Faye (kangelased suurfilmist «Volga laevnik»), Jetta Goudal, Joseph Schildkraut, Vera Raynolds.
Tee minevikku
Põnevam, meelihaaravam armastuse ja kire suurfilm 12 vaatuses. Film oma sisu ja lavastuse poolest on kaugelt parem kui nähtud suurfilm „VOLGA LAEVNIK“.
Poola presidendi külaskäik Tallinna
Välisministeeriumi väljaanne, kõige täielikum film, pikkus üle 600 meetri.

Kaitſewäe ſuured õppetunnid.

Woldi manööwrite eelſündmuſed arenewad laduſaſti.

Täna algab liikumine „lahinguwäljade“ poole.

Woldi manööwrite ettewalmiſtajad ütleſid eile: Nüüd wõib alata!

Wäeoſad olid kohtadel wäljaaſtumiswalmis. Tarwitſes ainult käſk anda ja liikumine oleks alanud. Tehniliſed komandod ſeadſid fugaaſe, korraldaſid telefoniühenduſt ja muid ſideabinõuſid, majanduſoſad hoolitſeſid tagawarade ja toitluſtamiſe eeſt. Üldjuhatuſe juurde jõudſid eile ka 6 lennukit Tallinnaſt, keda kaſutatakſe ſamuti ſide pidamiſeks. Peale nende on pooltel käſutamiſeks oma lennukid. Üldjuhataja ſtaapi ſaabuſid ka 1. diwiiſi ülem kindr. A. Tõniſſon ja 3. diw. ülem kindr. J. Joonſon, kes manööwrite käiku pealtwaatajatena jälgiwad. Kindralid ſõitſid eile hommikul üldjuhatuſe ſtaabiſt Tabiwere (Woldi) jaamaſt roheliſe poole ſtaapi. Wägewale, et wägede ülewaatuſt teha. Sealt kawatſeſid lennukitel ſõita ſiniſe poole juure, kes aſub Haaslawa ja Reola joonel. Täna hommikul antakſe pooltele käſk tegutſemiſeks. Algab rännak „lahinguwäljade“ poole. Tegewuſt jatkatakſe ka ööſel. „Lahingud“ algawad pühapäewal, kuna otſuſtawad kokkupõrked arwatawaſti esmaspäewa e. l. tulewad. Lõpp on esmaspäewal p. l.

Eilſeks oodati kohale ka Läti lennukeid, kes manööwriſt külaliſtena oſa wõtawad. Läti wägede juhataja wõetakſe waſtu laupäewa hommikul kell 8 Tartu jaamas, kuſt autodel üldjuhatuſe ſtaapi ſõidetakſe. Riigiwanem, mõned miniſtrid, riigikogu liikmed ja ajakirjanikud ſõidawad Tallinnaſt manööwritele laupäewa õhtul, jõudes kohale pühapäewa hommikuks.

Kaitſewäe järjekorraliſed ſuured õppetunnid, üldmanööwrid, milliſed wiimati peeti 5 aaſtat tagaſi Otepää piirkonnas, wõiwad alata.

Ametlikult teatatakſe: Kaitſewäe üldmanööwrid algawad täna. Päraſt kahepäewaliſt rännakut taktikaliſte õppuſtega jõudſid manööwriteſt oſawõtwad wäeoſad 18. ſeptembril poolte koondusraioonidesſe. Ka weokorras liikuwad oſad on juba oma kohtadele jõudnud. 19. ſeptember oli wäeoſadele puhkepäewaks, ühtlaſi toimetas eile manööwrite üldjuhataja kindral Törwand koos ſtaabiülema kolonel Tombergiga wäeoſade ülewaatuſt.

Waatamata wihmaſele ja wilule ilmale koondamisrännaku päewadel oli wäeoſade meeleolu täieſti hea ja põnewuſega oodatakſe tegewuſe alguſt, ſ. o. 20. ſeptembri hommikut. Manööwrite juhatuſe rong aſus juba 18. ſept. Tabiwere jaamas. Siin on käimas wiimaſed ettewalmiſtustööd ſõjategewuſe alguſeks. Külaliſtena on ſiia ſaabunud ka 1. diwiiſi ülem kindral Tõniſſon ja 3. diwiiſi ülem kindral Jonſon, kes jääwad pealtwaatajatena manööwreid jälgima.

Soome eridelegatſioon jõudis Tallinna.

Eile päraſt lõunat jõudis Tallinna Soome eridelegatſioon wägede ülemjuhataja Walleniuſe juhatuſel. Eridelegatſioon wõeti waſtu ſõjawäeliſte auawalduſtega.

Õhtuſe rongiga jatkawad külaliſed reiſi manööwrite paigale.

Ajakirjanikud manööwritel.

Ajakirjanikkudeſt ſõidawad manööwritele: O. Mänd („Postimees“), J. Animägi („Päewaleht“), H. Rahamägi („Kaja“), E. Treufeldt („Maaleht“), H. Wellner („W. Maa“) ja P. Kanarik („Postimees“). „Postimehe“ erikirjaſaatja tegi juba eile ſõidu manööwrite piirkonda.

Pilte manööwrite ettewalmiſtuſelt: Pahemalt paremale — 1. Sidelennukid Woldi mõiſa põllul käſke ootamas. 2. Side peab hea olema — ratſarügemendi. tehniline komando ſeab telefoniühenduſt. 3. Supikatla ümber käib elaw tegewus.

Kiirſõit läbi „lahinguwäljade“.

Tead, et ſõjamehed ſuurteks õppuſteks ette walmiſtawad. Kolm-neli päewa nad juba rännanud, ühed Wärskaſt, teiſed Kurtnaſt. Aga nii waikſelt ja tagaſihoidlikult, et ſelleſt kaugemale midagi ei kuuldu. On ainult umbkaudſeid teateid, et roheliſed tulewad kagu poolt ja peatuwad Tartu läheduſes, kuna ſiniſed Jõgewa-Wägewa-Laiuſe kandis peawad wäljaaſtumiſe käſku ootama. Linnas ei kuule ega näe midagi. Ainult ſõjamehi (ametlikus keeles kaitſewäelaſed), eriti ohwitſere, oleks nagu rohkem liikwel. Ja eritunnuſed ütlewad, et need mehed ei kuulu Tartus aſuwate wäeoſade hulka.

Kus wäeoſad aſuwad, mis nad teewad wõi teha kawatſewad, ſee on ſuur ſõjaſaladus, milleſt kellelegi midagi ei räägita, kõige wähem weel ajakirjanikkudele.

Sellepäraſt läki linnaſt wälja waatama, mis manööwrite piirkonnas ſünnib. Sõidaks Haaslawa poole roheliſi waatama, kuid ei ſõanda. Wiimati peawad ſalakuulajaks ja panewad wangi. Seal ſa ſiis oled kogu oma wärskelt kogutud teadetega!

Sõidame parem juba erapooletule pinnale — manööwrite üldjuhatuſe ſtaapi.

Tabiwere jaamas. Staabi rong ſeiſab kõrwalteel. Hulk waguneid, kus ruumid reſerweeritud külaliſtele. Üldjuhataja kindr. Tõrwand ühes oma ſtaabiülema kol. Tombergiga on aga juba autol wälja ſõitnud ſiniſe poole wäeoſaſid üle waatama. Selle eeſt ſatume aga ſinna, kuhu ajakirjanik kõige paremal juhtumiſel üldſe ſattuda wõib — manööwrite informatſiooni-bürooſſe. Wäike tuba Tabiwere jaamahoones. Seintel kaardid, kus manööwrite ettemääratud käigud kõik piltlikult näha. Saab ka täpſalt teada, kus pooled aſuwad. Härrad ohwitſerid bürooſ ſeletawad lahkelt kõik ära, kuid ainult ühel tingimuſel: täna ei tohi ſelleſt weel mitte midagi kirjutada, täna on ſee kõik alles kõwa ſõjaſaladus. „Teie leht ilmub õhtul warakult, roheliſe kui ka ſiniſe poole ſtaabid ſaawad õhtul lehe kätte, oleks wäga halb, kui nad ſealt üksteiſe aſupaikade kohta teateid ſaaks.“

Nii nad ſeletawad.

Ja ega meiegi taha manööwrite käiku ekſitada. Sellepäraſt — mitte ſõnagi ſelleſt, kus aſub kol. Tallo oma ſiniſtega wõi kol. Kurſk roheliſtega. Ainult niipalju olgu teatatud, et üks liikleb Wägewa-Jõgewa kandis, teine Haaslawa-Roela pool. Sealt nad aluſtawad laupäewa hommikul tegewuſt.

Woldiſt antakſe aga käſk. Siia jookſewad kõik niidid kokku, ſiit lähewad nad ka wälja. Traati mööda ja lennu teel. Woldi mõiſa põllul ootawadki 6 metalllindu reas. Walmis iga ſilmapilk käſku täitma. Põld on küll pehmewõitu, kuid maandumine ja õhkutõuſmine wõib ſiiski ſündida takiſtuſteta. Mõiſa õuel keerlewad ſõdurid ſupikatla ümber. Ettewalmiſtuſed lõunaſöögiks. Meeſtel tuju hea — kui ſee köögis üldſe kunagi halb ſaab olla!

Põldudel ja metſaäärtel askeldawad punapükſtes Tartu ratſarügemendi mehed. Tehniline komando weab telefoniliine ja ſeab fugaaſe maasſe. Traate on kõik poſtid tihedalt täis, weetakſe weel ka üle põldude ja heinamaade hädapoſtide abil.

Ühel põlluweerel ſatume kokku ratſarügemendi ülema kol. Baſſen-Spilleriga. Kolonel waatab töö tagajärgi üle. Kõik on häſti tehtud, töö on kiireſti edenenud. Mehed rõõmſad ja aſja juures ſuure huwiga. Meile näidatakſe kohe, kuidas ſchrapnellid lõhkewad ja fugaaſid hiigla mullapilweid õhku paiskawad. Paar kärgatuſt, lendaw kiwirahe, jookswad ſõdurid — ja ongi primitiiwne ſõjapilt ſilmade ees.

Selgub weel huwitawamatki. Küngas, millel aſume, peab manööwrite ajal otſuſtawaid lahinguid nägema. Tema päraſt esmaspäewal „walatakſe werd.“ Küngas aſub… jaa, ſee on juba jälle ſõjaſaladus!

Paukuſid kuuldes mõtleb nii mõnigi kodanik, et mis ſee kõik küll makſab! Selgub aga, et mitte kuigi palju. Wenelaſed on Eeſtisſe maha jätnud ſuurel hulgal püſſirohtu, wanu käſigranaate ja muud lõhkematerjali, mis lahingu laskematerjaliks kõlbmatu. Manööwritel aga eſimeſe numbri materjalina oma üleſannet täidab. Kuluſid waewalt 5 ſenti ja õppeſchrapnell on käes!

•

Kiirſõidul läbi ootawate „lahinguwäljade“ kipud maaſtikku paratamatult wõrdlema ſelle maaſtikuga, kus 1925. a. peeti Otepää manööwrid. Kahtlemata on Woldi manööwrite maaſtik üksluiſem, kuid ei puudu ſiingi künkad ja kõrguſtikud, rohked järwed ja metſad. On ſoid ja rabaſid, jõgeſidki wähemaid ja ſuuremaid.

Manööwrid filmitakſe.

Laupäewal algawad manööwrid jäädwuſtatakſe filmis. Selleks ſõitis kohale Th. Luts, kes manööwrite aja keſtel „ſõja“ üld- ja üksikaſju jäädwuſtab.

E. Silla 4 nädal. majapidamise ja
keedukursused
algavad 6. oktoobril s. a. Tartus, Vana tänav nr. 5. Ülesandmisi võetakse vastu iga päev kella 10—5 p. Kursuste ruumides.

Kas uus „antimilitariſtlik ſuurſündmus“?

Prantſuſe ſotſialiſtid ja Pilſudski.

Pariiſiſt, 19. ſeptembril. Prantſusmaa ſotſialiſtliſe erakonna juhatus on otſuſtanud oktoobrikuul organiſeerida ſuurema propaganda-nädala rahu ja relwaſtuſe wähendamiſe ſihiga. Partei on juba oma organitele korralduſe teinud 25. oktoober waba hoida propagandanädala aluſtamiſeks.

Prantſusmaa ſotſialiſtid on ühenduſes Poola endiſte rahwaſaadikute wangiſtamiſega otſuſtanud awaldada waljut proteſti Pilſudski faſciſtlikkude „kommete“ waſtu. Proteſtiawalduſes öeldakſe muuhulgas, et Poolas demokraatia ei ole mitte ainult tarwiduſeks töölisklaſſile, waid on ka Euroopa rahu tagatis. Proteſtiga kutſutakſe üleſſe prantſuſe ſotſialiſte igal wõimaluſel demonſtreerimistele Pilſudski diktatuuri waſtu ja Poola proletariaadile oma poolehoiu awaldamiſeks.

Rõõmu
ja suuremat suitsetamisnaudingut pakub Teile alati siiski ainult meie PABEROSS
MANON 20 tükki 35 senti
TÄHELEPANU.
Meie vabrikus puhastatakse tubakat pneumaatilisel viisil tolmust ja teistest kahjulikkudest lisandustest.
A.-S. „Laferme“.

Rahwaſteliidu komiſjonides keeb kibe töö.

Rida uuſi konwerentſe ſilmapiiril. Rahaliſe abiandmiſe kawa eduſammud. Liidu eelarwe paiſub.

Genfiſt, 19. ſept. Rahwaſteliidu nõukogus arutati terwe rida küſimuſi. Uus

oopiumi waſtu wõitlemiſe konwerents

otſuſtati kokku kutſuda mai lõpuks 1931. a. Euroopa

maanteede konwerents

kutſutakſe kokku maikuu lõpuks tulewal aaſtal. Sellel konwerentſil tuleb arutuſele teemärkide ühtluſtamine ja muid küſimuſi, mis puudutawad liikumiſt maanteedel.

Nõukogu tunniſtas ſõlmitawaks lepingu Helweetſia walitſuſega

Rahwaſteliidu raadiojaama

ehitamiſe aſjus.

Nõukogu otſuſtas pöörata ſamuti Poola-Sakſa ſegakomiſjoni eſimees Calanderi poole palwega, et ſee mõlema poole ſoowil lahkumiſpalwe tagaſi wõtaks ja oma kohale edaſi jääks.

Poola-Leedu piiri wahejuhtumiſte

ja liikumiſe aruſaamatuſte aſjus paluti mõlemaid pooli alata endi wahel otſekoheſeid läbirääkimiſi. Aruanded neiſt läbirääkimiſteſt tulewad arutuſele Rahwaſteliidu nõukogu jaanuarikuu iſtungil.

Rahwaſteliidu täiskogu wäewähenduſe komiſjonil läks korda kõrwaldada lahkuminekud

kallaletungi ohwriks langenud riigile rahaliſe abi andmiſe

konwentſiooni wäljatöötamiſe aſjus. Komiſjon wõttis waſtu hollandi delegaat van Eyſingi paranduſettepaneku, mille järele rahaliſt abi tuleb anda ka riigile, keda ähwardab kallaletungi hädaoht, kui niiſuguſe toetuſega on wõimalik ſõja puhkemiſt ära hoida.

Eelarwekomiſjon

aſus arutama 1931. a. eelarwet, milles on kuludena ette nähtud 29.966.436 kuldfranki eelmiſe aaſta 28.210.248 k. f. waſtu. Igal pool nõutakſe kulude kokkuhoidu.

Täiskogu kuuendas komiſjonis eſines pika kõnega ſakſa demokraatide juht Koch-Weſer

wähemusrahwuſte küſimuſes,

eſitades uue kawa nende küſimuſte arutamiſeks. Kõneleſjale waſtas Briand ja ütles, et wähemusrahwuſed iſe oma huwides ei tohiks liiga palju nõuda.

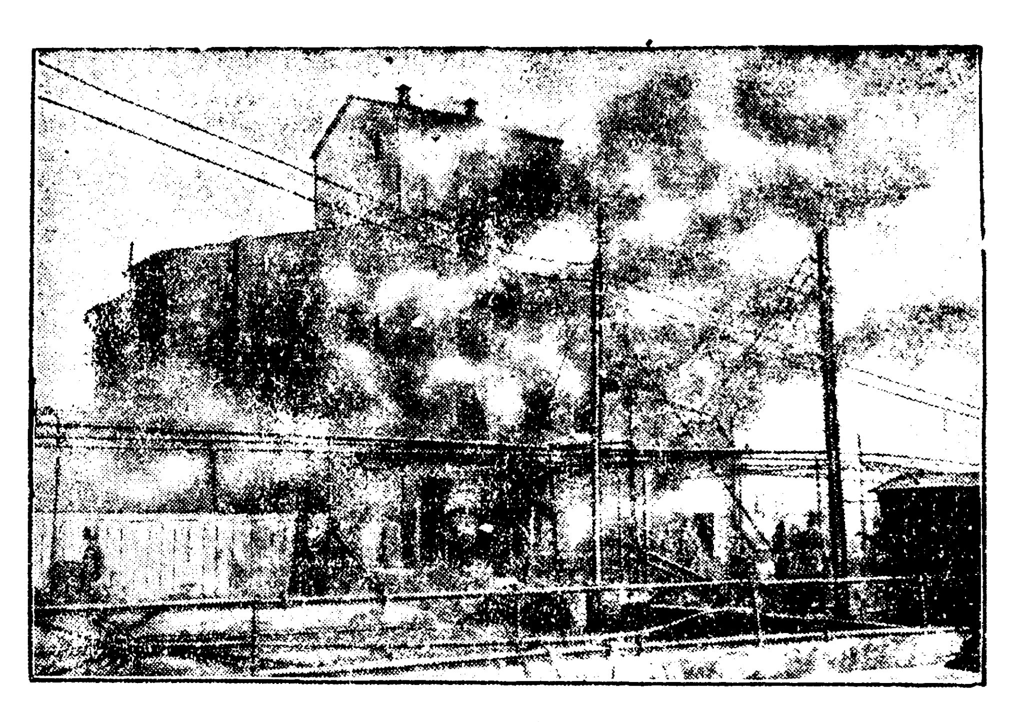

Kui benſool plahwatab!

Ühes asfaldiwabrikus Rudowis, Berliini lähedal plahwatas 17. ſept. benſool, kusjuures 10.000 liitrit ainet õhku paiſati ja põlema ſüüdati. Tuletõrjel läks alles jõupingutusrikka töö järele korda tuld kuſtutada ja päästa 50.000-liitriline benſooli tagawara tule käeſt. Teiſe benſoolihulga plahwatuſel oleks õnnetus weelgi kataſtroofiliſema kuju omandanud.

Võtan nüüd vastu Tartus, Aleksandri tän. 3.
Advokaat
Josephine Einer.
Endine Tartu Maavalitsuse õigusteadlise büroo juhataja.

Uus kohvik „Salve“
Tartus, Jaani tänav nr. 16. Telef. nr. 1054. (Raekoja taga) Avamine teisipäev 23. skp. kell 12 päeval.
Kõige austusega juhatus.

Leedu makſude departemangu direktor Tallinnas.

Eile jõudis Tallinna Leedu makſude departemangu direktor. Külaline tahab tutwuneda meie makſuaparaadi korraldusega ja makſuſüſteemiga, et ſelguſele jõuda, kas Leedul ei oleks wõimalik meilt midagi õppida.

Roelas põles rehehoone.

Ööl waſtu reedet, kella 3 ajal põles maha Roela wallas riigipäralt olewas „Netli“ talus talu rehehoone. Siſſe on põlenud metsnik Karl Schulleri päralt olew kraam: 12 puuda riſtikheina ſeemet, hobuſejõuline rehepekſumaſin, tuulamiſe maſin, põllutööriistad ja muu kraam 1000 kr. wäärtuſes. Metsnik arwab, et tegemiſt on ſüütamiſega.

Kiwiſöe lademed Ida-Aafrikas.

Londoniſt, 19. ſeptembril. Nagu Aafrikaſt teatatakſe, on Tanganjikaſt lõunapool leitud rikkalikke kiwiſöe lademeid, milliſtes arwatakſe leiduwat ſajad miljonid tonnid bitumineenſet kiwiſütt. Mõnes kohas ulatuwat lademed iſegi 20 km ulatuſel maapinnale. Aſjatundjad olewat kindlaks teinud juba lademete taſuwuſe ja ſoowitawat otſekohe ſöetagawarade kaſutamiſele aſuda.

Läti-Leedu kaubawahendus kergemaks.

Riiaſt, 19. ſept. Läti-Leedu kaubalepingu läbirääkimiſte jatkamiſe kohta teatatakſe ametlikult: Läti-Leedu delegatſioonide nõupidamiſel Riias 16.—18. ſeptembrini arutati eesõiguſtatud kaupade nimekirju. Järgmiſel täiskoosolekul 6. oktoobril Kaunaſes aſuwad delegatſioonid waſtaſtikuſte tollikergenduſte äramääramiſele. Leedu delegatſioon lahkus Riiaſt.

„Latwiſe“ teatel on läbirääkimiſed üldiſelt edukad olnud.

Tulekahju Läti lennuwäljal.

Riiaſt, 19. ſeptembril. Neljapäewa õhtul kl. 20 puhkes Spilwe aerodroomil „Derolufti“ hoones tuli. Tuli ſai alguſe reiſijate ruumis, kus ſeiſid mitmeſuguſed õhuſõidu eſemed, lendurite riided jne. Selles hoones oli ka töökoda. Tuli lewis ſuure kiiruſega ja mõne minutiga oli kogu hoone leekides.

Tulekahju kohale ruttaſid mitu tuletõrje komandot, kuid hoonet ei ſuudetud ſiiski päästa ja maja põles täitſa maha. Ükswahe ähwardas tuli haarata ka kõrwalhoonet, kus olid benſiini tagawarad 350 m kauguſel põlewaſt hooneſt aſuſid Läti õhujõudude lennukuurid, kuid neid läks korda tule eeſt kaitſta.

Mida wõime õppida Auſtrialt?

Pole teiſt ühtlaſelt kõiki kodanikke huwitawat küſimuſt riigiwõimu algatuste ja korralduste alal, kui ſeda on õiglaste makſude, ühiskondlikult otstarbekohaſe makſuſüsteemi probleem. Eriti meil, kus ſelle riikliſe ühiskonna tähtſama ülesande lahendamiſeks, walitſusaparaadi oluliſema funktſiooni arendamiſeks on ſuudetud wõrdlemiſi wähe algatuswõimet ilmutada asjaomastes ringkondades.

Ometi oleneb makſude otstarbekohaſeſt korraldamiſeſt nii üksikute kodanikkude kui ka terwe ühiskonna, nii rahwamajanduſe, era- kui ka riigimajapidamiſe heaolu.

Ajalehtedes wilkſatawateſt ſõnumeteſt kuuleme mõnikord üheſt-teiſeſt walitſuswõimude nõupidamiſeſt mõne wäljamaalt kutſutud eksperdiga, kuid milliſed algatuſed ſealpool liikumas, ſee on laiematele kodanikkude hulkadele teadmata. Kuna enamasti on nõu peetud Auſtria asjatundjatega ja ka meie makſudewalitſuſe kõrgemad juhid Auſtriat külastanud, ſiis wõib järeldada, et asjaomastel organitel on eriline ſümpaatia Auſtria kogemuste wastu ſellel alal.

Loomulikult wõib mõndagi tähelepanekut teha Auſtriaſt, kes põdenud läbi raske kriiſi riigi rahanduſe ja makſupoliitika alal. Kuid ſeiſukord, kus aſus Auſtria ilmaſõja tagajärjel, päraſt iſewalitſuſe poolt allawiidud riigi majapidamiſt, ning hiljem, ſotſialistide walitſuſe poolt ettewõetud katſetamiſi, pole wõrreldaw meil walitſewa olukorraga.

Auſtria riigi majapidamiſe ſaneerimine, mis läbi wiidud Rahwasteliidu abil ja kontrolli all, kui ſeda aktſiooni wõtta riigi rahanduspoliitiliſe ja finantstehniliſe abinõuna, wõib tunnistada küll kordaläinuks. Astutud ſammude ja Rahwasteliidu kaasabil ſaadud laenudega muutus Auſtria waluuta alates 1923. aastaſt ſtabiilſeks. Ametnikkude hulga wähendamiſega ja hoolekandele minewate kulude kokkuhoiuga wähenes riigikasſa koormatus ja puudujääk riigi eelarweſt kõrwaldati juba 1923. a. lõpul. Iſegi enne reformikawas ettenähtud riigi brutto ſiſſetulekud, mis arwestati 1923. aastaks 326 miljoni ſhillingile, ulatuſid juba eſimeſel reformiaastal, ſ. o. 1923. a., 763 milj. ſh. peale, ſeega 133 protſ. wõrra ületades arwatawaid tulemuſi. Nii wõis juba 30. juunil 1926. a. järgneda Auſtria wabanemine Rahwasteliidu finantskontrolli alt.

Teiſelt poolt aga ja nimelt rahwamajanduſe terwendamiſe abinõuna pole ſaneerimine annud loodetawaid tulemuſi. Wastupidiſelt, riigikasſa huwides ette wõetud abinõud, tollide ja teiste makſude tõſtmine, tõid endaga kaaſa hoogſa hindade tõuſu, tekitades raske tööstusliſe kriiſi ja ſellega kaaſakäiwa tööpuuduſe. Nii ſeiſab Auſtrial weel ees raske ülesanne: teostada tähtſama rahwamajandusliſe haru, tööstuſe terwendamiſt ja ülesehitamiſt, kuna ilma ſelleta ei wõi pikemaks ajaks püſima jääda riigi majapidamiſes ja rahanduſes läbiwiidud terwendus.

Nii ſiis. Eesti wõiks õppida Auſtria eeskujuhelt riigi walitſemiſe aparaadi lihtſustamiſt ja riigi majapidamiſe ning walitſemiſe kulude kokkuhoidu, kuid meie oludes tähtſama probleemi lahendamiſel Eesti rahwamajanduſe elujõu tõſtmiſes — ei ole meil wõtta kogemuſt Auſtriaſt. Koguni wastupidiſelt, kuna meie rahwamajandus kannatab ühelt poolt kapitali puuduſe, teiſelt poolt wõrdlemiſi ſuurte kohustuste all, ſeſt alataſa ja järjekindlalt ſuurenewad riigi ülespidamiſe kulud nõuawad rahwamajanduſelt ikka jälle uuſi ohwreid makſukoorma kaswamiſe näol, ſiis tuleb meil hoiduda nendeſt abinõudeſt, millega Auſtrias walitſusaparaadi lihtſustamiſe ja walitſemiſe kulude kokkutõmbamiſe kõrwal teostati ſaneerimiſt, nimelt kõrgeteſt tollideſt ja läbikäigumakſuſt ſel kujul ja ulatuſes, nagu ta Auſtrias teostatud. Seſt kõrgendades tolle ja tõstes läbikäigumakſu protſendi normi 100 protſ. wõrra, ſaawutas Auſtria küll ſuure ſiſſetulekute nendeſt makſudeſt (1923—1926. a. tõuſis Auſtria läbikäigumakſu ſumma 55 milj. ſh. pealt 227 milj. ſh. peale), kuid ſellega tõuſid ka ſaaduste ja kaupade hinnad, ſiwenes tööstuſe kriis ja kaswas tööpuudus, nagu eelpool juba tähendatud.

Makſude küſimuſes, mille otstarbekohaſe lahenduſega teostuks ſuurel määral meie rahwamajanduſe terwendamine, ei wõi olla Auſtria kogemuſed meile tähisteks, kuna ſeal ſuurelt oſalt makſude abil tuli kuristikku langenud riigi rahanduſt päästa.

K. Treufeldt.

Teile kingitakse auto!
Lugege kuulutuste küljelt!

Teile kingitakse auto!
Lugege kuulutuste küljelt!

Pagaſi wedu Tallinnas kiiremaks.

Siiamaani ſündis pagaſiwedu Tallinnas kitſarööpaliſelt laiarööpaliſele ehk ümberpöördult Ülemiste, Nõmme ja Liiwa üleandejaamade kaudu. Säärane pagaſi ſihitus aga pikendas pagaſi teelolekut aega 2—8 päewa wõrra.

Nüüd on raudteewalitſus firma Oscar Stude kui raudtee ametliku ſpeditſiooni teostajale korralduſe teinud, et pagaſiſaadetiſed, mis laiarööpaliſelt kitſarööpaliſele raudteele wõi ümberpöördult ſihitud on, ſaawad raudtee poolt Tallinna ſadama jaama weetud ja ſealt O. Stude poolt autoga Tallinna Balti jaama üle antud wõi ümberpöördult — Tallinna laiarööpaliſe jaamaſt ſadamajaama.

Sellesuures peab pagas tulewalt rongilt järgmiſe otſeühenduſe minewale rongile üle antama, millega pagas palju kiiremini ſihtkohta jõuab kui ſeni.

Raudtee ſiſſetulekud wähenewad.

Raudtee eelarwe puhastustules.

Esmaspäewal algaſid raudteewalitſuſel nõukogu istangud raudtee 1931./32. aasta eelarwe läbiwaatamiſeks. Nõukoguſt wõtawad peale raudteewalitſuſe oſakondade juhatajate weel teedeministeeriumi, majandusministeeriumi ja riigikontrolli eſitajad oſa.

Nagu kuuleme, on eelarwe koostatud õige tagaſihoidlikult, piirdudes ainult kõige hädawajaliſemaga. Kuid ſedagi ſurutud eelarwet kawatſetakſe weel eelarwe nõukogu poolt kärpida ja ſeda ſel põhjuſel, et raudtee loodetawad tulud näitawad tagaſiminekut. Eriti on reiſijateweos tulude kahanemiſt märgata, waatamata ſellele, et reiſijateweo tariifi weel käesolewal ſuwel tõsteti.

Nõukogu eelarwekoosolekud kestawad nädalapäewad.

Ajamoraal.

Süda, kuis nii ruttu tõuſed
kuumalt rinnas tukſuma,
kui ſu nime ſuhu wõtan,
püha Eesti kodumaa!
Koidula.

Iſamaa, ma laulan ſulle
mõned wäikſed kenad lood,
kui ſa wastutaſuks mulle
piſut altkäemakſu tood.

Ära arwa, minu iſu
pole ſuurem teiste ſeas.
Ei ma liiga ahnelt kiſu:
oled alles noores eas.

Oled alles noor ja nõder,
ſellepäraſt õpetan.
Aga enne anna kõder,
muidu jutu lõpetan.

Minu laul on ſilmaweſi,
ärdaim palwe ſinu heaks:
meie ainult kahekeſi
ühtekokku jääma peaks.

Sul on waraks puid ja hagu,
jõewett ja põllumaad.
Mööda mulle omajagu,
küll ſiis õnnelikuks ſaad.

Waata, mis ſa mõistad teha,
näiteks Narwa koſe jõuſt.
Waim on walmis, nõder keha,
puudus tuleb enda nõuſt.

Aga mina muudan ruttu
taskurahaks jõe wee.
A'agu kadedad küll juttu,
keegi targemalt ei tee.

Ütle, kas on weeſt ſul puudus:
küllalt teda üle jääb.
Näed, kuis minu arm ja truudus
ſulle wähe maksma lä'äb.

Ehk kuis metſaſt kaſu toodad,
kuidas kaswatad ja müüd.
Jälle minu peale loodad;
iſegi waſt taipad nüüd.

Waata, looja annab rammu,
palke tuleb, nii et luſt.
Wabrik kõik ſee oleks ammu,
Kui ei roogiks mina juſt.

Kas ſa tead, et õhku wajab
kaswuks iga puu ja taim,
muidu okkad maha ajab,
kaob juurteſt eluwaim.

Aga mina roogin riſu,
laaned õhurikkaks teen.
Suur ei ole minu iſu;
jääb weel mõni puu ja ſeen.

Kas on patt, kui waewarahaks
kõlbmatuma turgu wiin.
Seda küll ei panda pahaks
taewas ega maa pääl ſiin.

Mõtle järgi, kuidas läheks
ſinu põllupinnaga:
kas ei jääks ſiin rikkaid wäheks
ostu-müügi hinnaga.

Oli mõis, kuid nüüd ei ole,
popſilegi waja maad.
Aga ſee on lihtſalt kole,
kuidas ſina asju a'ad.

Riiſud paljaks ſuure ſakſa,
makſad nagu ſandile,
kui ta wõimuga ei jakſa
teha lõppu jandile.

Waata, rikkaſt on mul hale,
jõukaga on jõukas riik.
Eks ſee ole ſootuks wale,
kui lääb uhkeks matſiliik.

Mina tulen jälle appi,
wahemeheks juure löön,
kallan wähemaks ſiin ſappi,
iſe mõne pala ſöön.

Mina olen eesti ſugu,
ei ſaa unustada ſind,
aga ſaksteſt pean lugu:
makſa härral' härra hind!

Ega ſinu käeſt ma nõua,
taſuks mitte kroonigi.
Ei ſa rahas maksta jõua,
hea kui annad troonigi.

Olen rahul, kui ſaan taſu
wõõra riigi alamalt.
Sinule jääb puhaskaſu:
näed, kuis toimin ſalamalt.

Nõnda ſinult willa niidan,
kui ſa waewas higistad,
mina laulan, mina kiidan,
kui ſa rihma pigistad.

Maga waikſelt, küll ma walwan
palwetades ſinu eeſt.
Iſe pirukat kui ſalwan,
hing on niiske ſilmaweeſt.

Saluto di Mare.

Soome wastus Moskwale.

Raskuſi teeb pikk piirijoon ja eriline olukord.

Helſingiſt, 19. ſeptembril. Soome walitſus on nüüd Nõukogude walitſulele ſaatnud wastuſe märgukirjale, milles protesteeriti Soome piiririkkumiste wastu, ühenduſes Soome kommunistide küüditamistega Nõukogude Wenemaale.

Soome walitſus tõrjub tagaſi igaſuguſed etteheited, nagu oleks need küüditamiſed ſündinud walitſuſe teadmiſel. Wastupidi — Soome walitſus on kõik teinud, mis temu wõimuſes ſeiſab, et ſarnaſeid omawolitarwituſi lõpetada. Kui ſee ſeni igal juhtumiſel ei ole korda läinud, ſiis olewat ſee tingitud ainult piirijoone pikkuſe päraſt ja eriliſe olukorra tõttu piiril. Wastuſes juhitakſe tähelepanu ſellele, et ka Nõukogude walitſuſel ei ole korda läinud takistada Solowki wangilaagriteſt metſatööliste ületulekut Soome piiriſt.

Soome kodanikkude küüditamiſe põhjuſi tulewat otſida teatud rahwaliikumiſes, mis on oma ülesandeks teinud teatud kuritegeliste iſikute tegewuſele lõppu teha. Need iſikud töötawad nõukogude Wenemaa teatud organiſatſioonilt ſaadud inſtruktſioonidel.

Wastuſe lõpul awaldab Soome walitſus lootuſt, et nõukogude walitſus edaspidi ſarnaſed iſikud uuesti Soome walitſuſele wälja annaks, olgu nad ſiis ülepiiri läinud omal wabal tahtmiſel wõi wäewõimul üle piiri ſunnitud minema.

Uuſi kiwe tollimüüridesſe.

Algaw tolliſõda Kaanada ja Ühisriikide wahel.

Montrealiſt, 19. ſeptembril. Kaanada uus wanameelne walitſus tegi teatawaks tollikõrgenduſe 130 kaubaliigi pealt.

Tollikõrgendus pannakſe makſma kodumaiſe töö kaitſeks ja tööpuuduſe wastu wõitlemiſe ſihiga. Muuhulgas on ka gaſoliin ja traktorid, mis olid ſeni tolliwabad, tollinimekirjadesſe paigutatud. Ka tekstiilſaaduste jaoks on need tollimäärad.

Peetakſe wäga tähelepanuwäärſeks ſeda, et teiſed kõrgendatud tollialuſed kaubad on muuhulgas jalanõud, metallkaubad, maſinad ja toiduained. Dominiooni parlamendis on talwiſel istangjärgul iſegi ette näha kogu Kaanada tollitariifide rewideerimiſt.

Waſhingtonis waadatawat tollikõrgendustele naabermaal rahutuſega, ning kardetawat tõſiſelt terawat tolliſõda ning üldiſt kaubandusliku läbikäimiſe halwenemiſt Kaanada ja ja Ameerika Ühisriikide wahel. Oli ju Kaanada ſeni Põhja-Ameerika paremaks kaubatarwitajaks.

Teile kingitakse auto!
Lugege kuulutuste küljelt!

Kiirmarſs ülikooli peale.

Oleme ajalooſt tihti näinud, et tühine piſiaſi paneb liikuma terwe lawiini. Nagu hiljuti (mitte küll wäga hiljuti) Sarajewos paar kuulikeſt ſüütaſid maailmatuma tapluſe. Peanõue on aga, et need piſiasjad oleksid warustatud ſuure wiha, kire wõi poliitiliſe ilmawaatega. Selleparaſt pole ka teatud iſikutele kõigewähematki ette heita, kui ühe roheliſe lipu piſiasjaſt tekib Lapua kiirmarſs ülikooli peale.

Oli näitus. Päris korralik oostelong. Loomad, maſinad, näputöö, aiawili, ſokulaad, elawad kalad, klawerid ja grammofonid riided ja wälgumihklid, — ühe ſõnaga — kõik, mida ſoowite.

Ja kaswas üheſt pawiljongiſt warras taewa poole, ſirge ja ilus. Ning lehwis ſelle warda külles uhkelt roheline lipp, kõigi lippude emalaew — ſ. o. emalipp, ühes teiſe lipukeſega, wiſt mingiſuguſe ſini-muſt-walgega, milliſt asjakeſt teatawates ringkondades riigilipuks tahetakſe pidada.

Ja ſiis tuli kuulmatu ſkandaal.

Tuli politſei, najatus ſeaduſele ja leidis, et olewat küll ilus ja kena, kuid paragrahw ei lubawat ſini-muſt-walget lippu roheliſega olla ühel wardal, milline leidus tehti näituſe peakorraldaja poolt teatawaks kõigile asjaoſalistele. Roheliſe lipu junkrud pole alguſes ſeiſukorraſt taipu ſaanud. Et neile polewat ſee ſugugi haawaw, kui nende lipuga ühes ka ſini-muſt-walge dekoratſioonilipp näituſe ilu tõsta aitab. Ent ametiwõimud jäid kangekaelſelt oma oletuſe peale kindlaks — ſini-muſt-walge olewat ſiiski riigiwärwid! No mine tee neile ſelgeks.

Ja ſiis läks Lapua lahti. Et kuidas oleks wõimalik karistada neid pimedaid iſikuid, kellel puudub ſee ilunärw ja kõrgem aruſaamine dekoratſioonikunstiſt. Seaduſe wastu ei ſaa, ſee on ſelge, olgugi et ſee ſeadus on ilma dekoratſioonimeeleta. Kuid näituſe peakorraldaja on kätteſaadawam. Too on ülikooli õppejõud, ja ülikool on hariduslik ettewõte. Ning eks ole hamin roheliſe kalewi tuliſem poeg ja pärismaalane.

Ja kuidas oleks, kui ſaaks ülikool ühes õppejõududega hamini käſutusſe anda.

Seſt mis ülkool ſee on, mille õhkkonnas on wõimalik tegutſeda iluwaestel õppejõududel ka wäljaspool ülikooli ſeinu. Ülikool on küps ſurmale. Praeguſel kujul, kus on wõimalik ſini-muſt-walget pidada riigilipuks, tuleb ſee aſutus teha maataſa, profesſorid ära anda hamini kätte nuhtlemiſeks ja ärahukkamiſeks. Uus ülikool tuleb luua praeguſe waremetel „Kaja" pawiljoni aluſel ja põhimõttel, et igal profesſoril ja tudengil oleks roheline lipp rinnas ja roheline ninarätt taskus. Seſt kuidas wõibki muidu õitſeda teadus ja haljendada tarkus.

Ja eeljoones tuleb aſutada uus fakulteet, — dekoratſiooniäraſeletamiſe teaduskond, — kus juba kaswueas noortele tudengitele ſelgeks tehakſe, et ſinimuſtwalge on dekoratſioon ja muud midagi.

R.

Raskuſed Mustamere ümber.

Moskwa ſaadab weel laewu Baltimereſt ära?

Ärewus Mustamere äärſetes maades.

Mustamere laewastik on wiimaſel ajal uuesti äratanud Inglismaa wälispoliitilistes ringkondades ſuurt tähelepanu, mis on tingitud nõukogude Wenemaa ſõjalaewastiku kõwendamiſeſt ſeal. Otſekohe peale Londoni merekonwerentſi awamiſt, nagu demonſtratſioonina, ſaadeti nõukogude Baltimere laewastikuſt 2 ſõjalaewa läbi Dardanellide merekitſuſe Musta merre. Siis pidi laewad wiidama Sewastoopoli ſadamasſe remonti. Ometi äratas ſõjalaewade ſõit Mustamere äärſetes riikides teatud rahutuſt. Praegu on olukord ſarnane, et eſialgul nimelt mõneks kuuks parandusele ſõitnud laewad püſiwad ikka weel endiſelt Sewastoopolis.

Nüüd ſelguwad ka nõukogude walitſuſe malekäigu eſimeſed järelduſed. Nagu „Times" teatab, on Ingliſe ſõjalaewastiku külaskäigu ajal Constanzas kõne alla tulnud Rumeenia ſõjalaewastiku kõwendamine Mustal merel. Hiljuti on ka Türgi laewastik laſknud endiſe Sakſa ſoomusristleja „Goebeni" korda ſeada. Mõlemate eeltoodud asjaolude ühtelangemine nõukogude ſõjalaewade juurdetoomiſega on üldiſt tähelepanu äratanud. Peale muu tuletatakſe meelde, et Türgi walitſus läinud aastal tellis Itaaliast terwe hulga weealuſeid paate, häwitajaid ja teiſi wäikſemaid ſõjalaewu. Samuti on omalt poolt tellimiſi ära andnud weealuste paatide ja miiniristlejate ehitamiſeks Kreekamaa.

Ainus Balkani riikideſt, kellel puudub ſõjalaewastik Mustal merel, on Bulgaaria. Rahuleping keelab ſeda. Nii on märgata Mustal merel teatud wõistluſt ſõjalaewade wõimſuſe tõſtmiſel.

„Times" juhib tähelepanu ſellele, et ſuured Wahemere ſõjajõud, nende hulgas ka kahtlemata Inglismaa, ei wõi enam ſarnaſt ſõjalaewastiku arendamiſt Mustalmerel rahulikult pealt waadata.

Liigub koguni kuulduſt, nagu kawatſeks nõukogude Wenemaa weel

3 ſõjalaewa Baltimerelt Mustamerele

käſutada. Kuigi ſeda kuulduſt kinnitatud ei ole, äratab ta nii Türgimaal kui ka Rumeenias rahutuſt. Leitakſe, et taſakaal ſelles ilmajaos on kõhutud ning ſee annab põhjuſt karta ſuuri poliitiliſi raskuſi.

Karskusliidu kesktoimkonna koosolekult.

Uueks eſimeheks prof. H. B. Rahamägi. Märgukirjad riigikogule ja kaitſeliidu juhatuſele. Põhjamaade järgmine karskuskongresſ Soomes.

Neljapäewal pidas Eesti Karskusliidu kesktoimkond oma järjekorraliſt koosolekut, kus tähtſama päewakorrapunktina ſeiſis uue juhataja leidmine endiſe kauaaegſe ja unustamatu juhi prof. Peeter Põllu aſemele. Wiimaſe leidmiſeks oli E. Karskusliidu juhatus pööranud ettepanekuga Eesti Kristliku Karskusliidu juhataja prof. H. B. Rahamäe poole, kes ka ühel häälel uueks eſimeheks waliti.

Kesktoimkonna abijuhatajateks walitakſe tagaſi endiſed — mag. W. Ernits ja 12. algkooli juhataja Jaak Tauts. Sekretäriks walitakſe E. Noorſoo Karskusliidu juh. üliõp. W. Olup ja abiks E. Üliõpil. Karskusühenduſe abijuh. üliõp. F. Huik.

Liidu juhatuſeſt wanuſe järgi lahkunutle walitakſe aſemele Tartu linnapanga abijuh. B. Mäelo (endine) ja cand. theol. A. Pähn (uus), kuna kandidaatideks jääwad W. Olup ja E. Eliſto.

Märgukirjad riigikogule ja kaitſeliidule.

Kuna lähemal ajal tuleb riigikogus arutuſele rahwamajade ſeadus, ſiis on Karskusliidul kawatſuſel eſineda ſel puhul koos Eesti Haridus- ja teiste ſuuremate ülemaaliste liitudega riigikogu ees märgukirjaga, mille ſihiks on rahwamajades alkoholi müügikeelu läbiwiimine. Kuna rahwamajad tulewikus tõotawad kujuneda ſuuremateks rahwa kogumiskohtadeks, ſiis on ſel ſeaduſel määratu ſuur tähendus praeguſe maa ſeltſielu ja üldiſel rahwa karskendamiſel.

Teine märgukiri on kawatſetud eſitada kohaliku keeluõiguſe ümberkorraldamiſe ſeaduſe arutamiſele tuleku puhul riigikogus ja on ſihitud alkoholſete jookide hinna alandamiſe ja joogikohtade arwu ſuurendamiſe wastu, ühenduſes kohaliku keeluſeaduſega.

Kolmas märgukiri eſitatakſe Eesti Kaitſeliidu juhatuſele, et kaitſeliidu ettewõtted oleksid alkoholiwabad. Kaitſeliidu juhatuſega iſiklikult läbirääkimiſt pidama wolitatakſe abieſimees W. Ernits.

Alkoholikute kodu küſimus

toob jälle elewuſt koosoleku käiku. Kuna waremalt teatati E. Karskusliidule, et temale lubatud rahaline loterii on lubatud ainult Eliſtwere mõiſa oſtmiſeks alkoholikute kodu jaoks, mis aſetas liidu raskesſe ſeiſukorda, ſidudes teda liiga Eliſtwere mõiſa omaniku tingimustega, ſiis on nüüd ſiſe- ja kohtuministri poolt tulnud ſeletus, et liidule on ſummade kaſutamiſeks ſiiski jäetud wabad käed ja eelmine kiri ſelles asjas on olnud ekslik. Eliſtwere mõiſa omandamine aga ei näi liikuwat edaſi ſurnud punktilt. Omanik on wahepeal wähendanud mõiſa wäärtuſt oſa waranduſe müümiſe teel, kuid püſib endiſe hinna juures, mille tagajärjel on läbirääkimiſed mõiſa oſtmiſe asjus liidu ja omaniku wahel katkenud ja uus ſoodſam pakkumine Kastre riigimõiſa omandamiſe asjus ſamaks otstarbeks.

Lähemaid ſeletuſi annab mag. W. Ernits

Põhjamaade karskuskongresſi

kohta, milline leiab aſet lähemal ajal Soomes. Kongresſ tõotab kujuneda ſuurejooneliſemaks eelmisteſt, kuna ſelle ajaga langeb ühte hulk teiſi tähtſaid ſündmuſi. Nii korraldatakſe umbes ſamal ajal eſimene Soome-Ugri karskuskongresſ, milleks on loota hulk oſawõtjaid Ungariſt. Samuti toimuwad ſamal ajal Soome ſuurem laulupidu Helſingis, mis tõotab warju jätta eelmiſed, ja Soome Noorſooliidu 50-aasta juubelipidustuſed. Pidustustele on loota ka Eestiſt ſuurema ekskurſiooni korraldamiſt.

Eesti tõi eſimeſe auhinna.

Möödunud näituſel Riias, milliſe korraldas Läti Karskusliit, eſineſid wäljapanekutega wastawalt alalt ka Eesti Õpetajate- ja Eesti Karskusliit. Nagu nüüd teatatud ſealt, on meie wäljapanekud tunnistatud lätlaste poolt eſimeſe auhinna wääriliſeks. Lahtine on nüüd ainult küſimus, kummale wäljapanijateſt läheb ſee auhind.

Karskuskalender.

Eesti karskusliidu poolt anti käesolewaks aastaks wälja karskuskalender, mis ſiſaldas hulk kirjutuſi ja tabeleid karskusalalt. Kuna ſee liidu ettewõte leidis õige ſooja poolehoidu karſklaste ſeas, ſiis on kawatſuſel ſeda ka tulewaks aastaks wälja anda. Enamus käſikirju ſelleks ongi juba kuuldawasti kogutud ja juba redigeerimiſel.

Teile kingitakse auto!
Lugege kuulutuste küljelt!

Teile kingitakse auto!
Lugege kuulutuste küljelt!

„Postimehe" lugejad
on alati kõige uuematest sündmustest informeeritud.

Ennustusvõistlus!

Igaüks võib saada 25.000 senti? Kes omandab enne 30. sept. k. a. Narva Jlmarise-Võitleja loteriipileti ja ennustab õieti, missugusele tuhandele langeb loosimisel Narva Jlmarise-Võitleja loterii **peavõit 1.100.000 senti.** Ennustada võib nii mitu korda, kui mitu piletit isik enne 30. sept. ostab.

Märkus: Kui õieti ennustajaid rohkem kui üks, siis aega peale loterii! loositakse ülalnimetatud summa)auhind) nende vahel nädalloosimist. (Täiendavalt müügikohtades).

Wõi tõuſeb, peekon langeb.

Möödunud nädalal ei olnud põllumajandusſaaduste ilmaturul ſeda rahulikkuſt, mis eelmiſel. Ootamatuna tuli ſiin peekoni hinna äkiline wõrdlemiſi ſuur langemine Londoni turul.

Wõihinnad näitaſid tähelepanuwäärt tõuſu, mis praeguſe tootmiſe ja tarwitamiſe wahekorra juures lubab eeldada järjekindla paranemiſe tendenſi eeltulewatel nädalatel.

Londoni turul on tõusnud ainult Daani wõi 16 ſenti kilogrammilt. See tuleb ſelleſt, et Daani wõitoodang ſügiſe mõjul juba on wähenenud ja ſelle tarwitajad Londonis ostawad ſeda heameelega ka kõrgema hinnaga. Natuke on paranenud ka Siberi wõi, Soome ja Rootſi wõi aga püſis endiſes hinnas.

Wõi hinna tõus Sakſa turul pole mitte tarwitamiſe ſuurenemiſe tagajärg, waid on tingitud ſiſemaa toodangu wähenemiſeſt ja kindlaſt meeleoluſt toodangu ſügiſeſe languſe eel. Edaspidi hinnad paranewad kindlaſti weelgi, kuigi ei tõuſe möödunud aasta hindade kõrguſeni.

Peekoni hinnad näitaſid languſt. Londoni turul noteeriti Daani peekonit 9 ſh., Rootſi peekonit 10 ſh., Eesti peekonit 7 ſh. ja Poola peekonit 10 ſhillingu wõrra odawamalt kui eelmiſel nädalal. See tuli ſelleſt, et peekoniſaadetiſed ſel nädalal olid õige ſuured, ületades nõudmiſed kaugelt. Eriti rohkeſti oli ſaadawal Daani peekonit, mis ületas kaugelt nõudmiſed. Ühes Daani omaga langeſid ka teiste ſortide hinnad. Üldiſelt aga turg polnud ſiiski nii elaw, kui ſee wiimaſel ajal on olnud. Et ſaadetiſi likwideerida, olid müüjad ſunnitud madalamaid hindu wastu wõtma.

Munade turg näitas kindlat kõwenemiſe tendenſi. Nõudmine oli hea ja turul walitſes elaw tegewus. Saadetiſed aga polnud kuigi ſuured. Arwatakſe, et turu praegune toon jääb püſima.

Wõihinnad (kg eeſt ſenti).

	8.—14. ſept. 1930.	8.—14. ſept. 1929.	Hinnawahe ſenti kg-lt.	%
Londonis				
Daani	276	329	53	16,1
Uus-Meremaa	215	306	91	29,7
Siberi	229	317	88	27,8
Berliinis				
Siſemaa 1. ſ.	253	326	73	22,4
Eesti	262	345	83	24,1
Läti	269	346	77	22,3
Kopenhaagen	255	323	68	21,1
Tallinn	220	292	72	24,7

Tallinnas noteeritawa 1. ſordi wõi madalam ostuhind (kr. 2,20 kg) *on mõeldaw franko wagun äraſaatejaam ja wõi eeſt, mis ſiſſe tulnud 6.—12. ſept. ſ. a.* Tendents — ſelguſeta.

Munade hinnad Londoni turul.

Daani 11/6 kuni 14/6 per 120 tk. Belgia 18/— kuni 18/6 per 120 tk. Eesti noteeringud puuduwad.

Augustikuu jooksul weeti Inglismaale mune ſiſſe kokku 2.185.786 ſuurt-ſada, 2.278.214 ſuurſaja wastu augustis eelmiſel aastal ja 2.199.598 ſuurſaja wastu augustis 1928. aastal.

Peekoni hinnad Londonis:

Peekon: Daani 77—85 ſh. per cwt., Rootſi 70—81 ſh. per cwt., Eesti 74—76 ſh. per cwt., Poola 68—72 ſh. per cwt.

Augustikuul weeti Inglismaale peekonit ſiſſe kokku 756.765 cwt., kuna ſiſſewedu ſamal kuul 1929. ja 1928. aastal oli wastawalt 784.729 ja 775.555 cwt.

Peekonſigade nädalahinnad 14.—20. ſeptembrini 1930. a.

Peekonſigade tapakaal.	1 ſort.	2 ſort.	3 ſort.
60 — 72 kg.	90.	86.	81.
55, — 59,5 kg. 72,5 — 75 kg.	86.	83.	78.
50 — 54,5 kg. 76,5 — 80 kg.	83.	81.	87.

Kartuli wäljaweo wõimaluſed Rootſi ja Norraſſe.

Praegu kokkuwõetud andmetel kujuneb tänawune põlluſaak Rootſis järgmiſelt:

Taliniſu andis hektarilt 2520 kilogr. ja koguſummas 5,5 milj. detſitonni. 1929. a. ſaak oli 4,5 milj. detſitonni. Oeldakſe, et wihmane ilmastik olla niſu kwaliteedi peale halwasti mõjunud. Paiguti on „jääſt" ſaaki tunduwalt wähendanud.

Rukis andis hektarilt 2010 kg ja koguſummas 4,44 milj. detſitonni. Läinud aasta ſaak oli 4,01 milj. detſitonni.

Põlluheina ſaak hektarilt oli 3070 kg, koguſummas 51,75 milj. detſitonni, kuna eelmiſe aasta ſaak oli 48,21 dt.

Aaſaheina ſaadi hektarilt 1270 kg, koguſummas 6,66 milj. dt., läinud aastal — koguſummas 5,99 milj. dt.

Kartul tõotas keskmiſel haruldaſt ſaaki, kuid wihmane ilm on ſaaki tunduwalt wähendanud. Koguſummas hinnatakſe kartuliſaaki 20% üle keskmiſe.

Mis puutub

Eesti kartuli ſiſſeweo wõimalustesſe,

ſiis tuleb arwata, et ſee kewade poole wäheſel arwul wõiks teostuda. Meil on kartuli eksportööre, kellel ſiin wanad ja head ſidemed on. Huupi ei makſa kartuleid tuua Rootſi, waid ainult kindla tellimiſe peale.

Kartuliſaak Norras.

Põllumajanduſe departemangul ei ole weel kindlaid andmeid tänawuſe kartuliſaagi kohta. Kuna juulikuul hinnati oodetawat ſaaki 106% peale, langes ſee protſent wihmaſe ilma tõttu augusti lõpul 92% peale.

Oslo peekonſulaadi arwates wõib tarwidus wäliskartuli järgi tekkida alles päraſt uut aastat.

Kartuli toll Norras on kr. 1 — per 100 kg.

Tartu turg.

Läinud nädala lõpul, eriti laupäewal, oli turg harukordſelt ſuur, mille mõjul ka mõningaid aineid wäga odawalt müüdi. Nii näiteks müüdi alamat ſorti rukkijahu 4,50—5 kr. wakk. Rohke pakkumiſe tõttu ſaadi ka warajaſi kartuleid 1 kr. wakk osta.

Üldſe kandis turg ſuweſaagi külluſe pilti. Käesolewa nädala alul kui ka keskuädalal oli turg keskmine, kuid ſiiski küllalt aineterikas. Wiljaturul oli muuſeas märgata ka uudſe ſuwiwilja, nagu otrade ja kaerte, pakkumiſe elawamaks muutumiſt. Kaerteſt nõuti 1,35—1,50 kr. 16 kg ja otradeſt 1,80—2 kr. 16 kg. Rukkijahuſt nõudſid talupidajad 1,80—2 kr. 16 kg ja weskimehed 8,20 kr. kott (65 kg). Kartulid: warajaſed 1,20 kr., walged 1,30—1,35 kr. ja wäikeſedſiniſed 1,60—1,80 kr. kott (wakk). Lihaturul makſeti ſealihaſt terwe looma wiiſi 75—90 ſ. kg, lauadel makſis ſealiha 50—115 ſ., ſeapekk ja rasw 120—125 ſ., ſulatatud ſearasw 160 ſ. kg, loomaliha 35—80 ſ. kg, lambaliha 60—80 ſ. ja wasikaliha 40—70 ſ. kg. Linnuturul makſid tapetud kanad 50—150 ſ., tapetud tedred 75—125 ſ., tapetud nurmkanad 35—40 ſ. ja tapetud metsjäneſed 80—170 ſ. tükk. Kalaturul hinnamuutuſi ei olnud.

Piimaſaaduſed: lauawõi 80—85 ſ. 400 gr, köögiwõi 65—75 ſ. 400 gr, hapukoor 80—100 ſ. liiter, kohupiim 10—28 ſ. l. ja rööſkpiim 8—9 ſ. liiter. Kanamunad 11—13 ſ. p. ja meſi 55 ſ. 400 gr.

Aiawili: wärsked ja hapud kurgid 2—5 ſ. tükk, wärsked peakapſad 50—60 ſ. 16 kg, hapukapſad 8—10 ſ. l., kaalikad 2—5 ſ. tükk, porgandid 3—5 ſ. kimp, peedid 1—2 ſ. tükk, ſibulad 25 ſ. mõõt ehk 1—2 ſ. tükk, kõrwitſad 10 ſ. kg, tomatid 25—60 ſ. kg, rediſed 4 ſ. kimp, türgioad 5—6 ſ. kimp ja peterſellid 1—2 ſ. tükk.

Puuwiljaturul on õunte hind järjeſt tõuſu näidanud. Õunad makſid waka wiiſi ostes 275—300 ſ. wakk, mõõdu wiiſi 8—30 ſ. mõõt ja tüki wiiſi 1 kuni 6 ſ. tükk. Pirnid makſid 4—10 ſ. tükk.

Nii ploome kui pirne on tänawu üsna wähe müügil näha olnud.

Palukad makſid 12—15 ſ. l., kuremarjad 10 ſ. l. ja ſeened 18—25 ſ. l.

Heinaturul makſid riſtikheinad 55—70 ſ. 16 kg, ädalariſtikheinad 35—45 ſ. 16 kg ja rukkiõled 40—50 ſ. 16 kg. Wihmaſe ilma tõttu oli kolmapäewal turg oſtjateſt üsna hõre.

Tallinna turg.

Turul endiſelt ſuuremaks kaubaartikliks õunad ja tomatid. Kala keskmiſelt. Aiawiljaturul wähenewad kurgid, müüakſe weel wiinkeid kurke. Kartulihinnad odawamad kui kunagi waremalt.

Lihaturg: ſealiha terwe ſea wiiſi 85—90 ſ. kilo, wähemal arwul 100—130 ſ. ſoolatud ſeapekk 125—130 ſ., ſeapead 65 ſ. kilo, loomaliha 55—110 ſ. kilo, lambaliha terwe looma wiiſi 70—90 ſ. kilo, wähemal arwul 80—100 ſ. kilo.

Piimaſaaduſed. Köögiwõi 200—210 ſ., lauawõi 220—225 ſ. kilo, piim 11—13 ſ. l., kohupiim 40—45 ſ., hapukoor 140—150 ſ. kilo.

Kanamunad 11—14 ſ. paar, meſi 160—175 ſ. kilo, ſeened 15—75 ſ. l.

Juure- ja aiawilja-turg: kartulid 55 ſ. 20 l. mõõt, kapſad 6—8 ſ. kilo, kaalid 8 ſ. kilo, peedid 12—15 ſ. kilo, porgandid 6—7 ſ. l., ſibulad 20 ſ. l., tomatid 25—35 ſ. kilo.

Kalaturg: wärsked räimed 35—38 ſ. kg, kameljad 35 ſ., ahwenad 35—45 ſ., hawid 55—70 ſ. kilo, ſäinad 80—100 ſ., lõhed 220—250 ſ. kilo.

Õuna- ja marjaturg. Õunaturul kestab kauplemine nüüd kella 5 p.l. Õunad 150—425 ſ. 20 l. mõõt, 8—25 ſ. l., 2—5 ſ. tükk. Pirnid 35—50 ſ. l., 5—15 ſ. tükk, pohlad 15—17 ſ. l., jõhwikad 12—15 ſ. l., punaſedſõſtrad 35 ſenti liiter.

INGLIS kaeratangud kõige paremaid!

Abesſiinia keisritar.

Berliinis wiibib praegu Abesſiinia keiſri Tafari 12 aastane tütar printſeſs Zahai Tafari (keskel). Noore kuningliku külaliſe ſaatjaks on Abesſiinia wälisminiſtri tütar Amſalo Haroni (pahemal) ja Imu kuberneri tütar Yemeſeratſcha (paremal). Kuninga tütar oſtwat mõne päewa jooksul omale tualette, et wääriliſelt oma kuninglikule ſeiſukohale eſineda eelſeiſwatel iſa krooniniſe pidustustel.

Poe 3
SPETSIAAL
riiete remont-tööstus
Töö kiire ja täieliku vastutusega.
(hoovis, Kaubahoovi vastu).
Poe 3 Poe 3

Igaweſe ſõja wastu Hiinas.

Mukdeni diktaator keelab karistuſe ähwarduſel pooltele ſõjategewuſe ära.

Londoniſt, 19. ſeptembril. Mandſhuuria diktaator Tſchangtſchüliang on lubanud hakata wahemeheks tülitſewa Lõuna ja Põhja-Hiina wahel. Ta on Pekingi wägede plakosterile, ſ. o. põhjalastele käſu andnud ſõjategewus lõpetada ja oodata politiliſe ſeiſukorra rahuliſt lahendamiſt. Kui ſeda nõudmiſt ei täideta, tahab Mandſhuuria walitſus põhjalaste wastu energiliſi abinõuſid tarwituſele wõtta.

Teatatakſe weel, et Tſchangtſchüliang tahab 140.000 meeſt ſaata Pekingisſe ja Tientſini, kui rahu ei peeta. 40.000 meeſt olewatki juba Mukdeniſt teele ſaadetud.

„Pjatiletka" ainult paberil.

Moskwaſt, 19. ſeptembril. „Pjatiletka" kawa teostamine ei ole paranenud ka ſeptembriks. Seiſukord wilja ettewalmistuſes ja rauatööstuſes ei ole põrmugi paranenud, waid iſegi halwenenud. Majanduskawa teostamine oſutub wõimatuks. Terawilja oſas on, nagu teadjateſt ringkondadeſt kuuldub, kawa ſuudetud täita ainult 29,6 protſ. ulatuſes. Otſides ſüüdlaſi, toimiti laialdaſt „puhastustööd" ja paljude piirkondade nõukogud anti kohtu kätte.

Sakſa ſotſialistid nõuawad walitſuſes kohta.

Berliiniſt, 19. ſept. Riigipäewa eſimees Loebe ſeletas, et ſotſiaaldemokraadid nõus ei ole Brüningi walitſuſt toetama, kui ſotſiaaldemokraatidele uues walitſuſes mõjurikkuſt ei anta.

Miks ſeeme ei idane.

Põllumeestega kokku puutudes wõib tihti kuulda rahulolematuſt meie ſeemnekaubanduſe kohta. Nuriſetakſe, et ſeeme kas ei idane hästi, on ſega-ſordiline wõi hoopis wale ſort. Rahulolematus on ulatunud ka ajalehtede weergudele.

Eesti Sordiparanduſe Selts, kes pole äriliſelt ſeotud ühegi kaubanduslise ettewõttega, tahab erapooletule uurimuſele wõtta, kuiwõrt ſee nurin on põhjendatud ja kaaſa mõjuda ſelleks, et wäärnähted meie ſeemnekaubanduſeſt kaokſid. Selleks palub ſelts kõiki põllumehi ja aednikke, kes on ſeemet ostes ſaanud halwasti idanewa, prahiſe wõi waleſordiliſe ſeemne, wõi kellel on teada muid wäärnähteid meie ſeemnekaubanduſe kohta, ſelleſt teatada Eesti Sordiparanduſe Seltſile Jõgewale. Iga üksiku juhu wõtab ſelts hoolſale järeluurimiſele, ſelleks tõenduſi kogudes, tarbekorral taimi kohapeal üle waadates ja kontrollides. Uurimuſe tulemuſed tehakſe teatawaks awalikkuſele. See aitaks kindlaſti kaaſa meie ſeemnekaubanduſe terwenemiſele, miſpäraſt ſeemneostjate eneste huwides on igat wäärnähet Seltſile teatada.

Eesti Sordiparanduſe Selts.

Muudatuſi kaubahindades ſuurmüügil.

Möödunud nädala jooksul on börſikomitee andmetel ſuurmüügi kaubahindades järgmiſi muudatuſi ette tulnud. Endiſed hinnad klambriſs.

Kallimaks läkſid ja makſid nüüd: õlleodrad 21—22 kr. (20 kr.), toiduodrad 20 kr. (18 kr.) 100 kilo.

Eksportwõi 1. ſort 2,25—2,28 kr. (2,20—2,25 kr.) kilo. Schweitſi juuſt (kodumaaline) 1,80—2 kr. (1,55—1,65 kr.) kilo.

Kanamunad, eksport, 1. ſort 29,70—31,50 kr. (27—27,90 kr.) kaſt 360 tükki.

Schoti heeringad, 1930. a. püük, Matties 48—52 kr. (46—50 kr.), Matifulls 62—65 kr. (60—62 kr.) tünn.

Kiwiſöed, auru, Yorkſhire, kahel korral peſtud 27,50—28 kr. (26,50—27 kr.), Newcastle 26,50 kr. (26 kr.), ſepaſöed 29—30 kr. (29 kr.) 1000 kilo eeſt.

Odawamaks läkſid ja makſid nüüd: Poola kaer 11 kr. (11—11,50 kr.) 100 kilo. Kartulitärklis „Superieur" 30 kr. (31 kr.) 100 kilo. Wene ja Ameerika petrooleum 18—19 kr. (19—20 kr.) 100 kilo.

Eſimeſt korda tuli märkimiſele: Eesti rukki hind 17,50 kr. 100 kilo ehk 292—295 ſenti puud. Wäljamaa rukki hinda ei ratifitſeeritud.

Eesti kaer 11 kr., Wenemaa kaer 11 kr. 100 kg.

Endiſed hinnad püſiſid: Puhk ja poegade rukkijahu 11,40—12,80 kr., Rotermanni tehaste rukkijahu 11,55—12,15 kr., Eesti niſu 20—21,50 kr. 100 kilo.

Linaſeemned õliks, puhtus 90 protſ. 15,25—16,80 kr., linaſeemned ſeemneks, puhtus 95 protſ. 18,30 kr. 100 kilo.

Loomajõutoitude hinnad: Linaſeemnekoogid 14,75 kr., päewalilleſeemne koogid 15,25 kr., ſuhkrunaerikoogid 5,25 kr., päewalilleſeemnekoogi jahu 15,25 k., ſegajõutoit 2 ſ. 12,75 kr., ſojatangud 75,25 kr., niſukliid 8,50 kr. 100 kilo.

Kunstpõlluwäetiſe hinnad: Tſiiliſalpeeter 20,60 kr., ſuperfoswaat 17—18 protſ. 6,30 kr., toomasjahu 5,80 kr., kaaliſool 40% — 10,45 kr., kainiit 4,50 kr., wäävlihapu-ammoniaak 22 kr., lubjalämmastik 17,50 kr., eesti wosworiit 5 kr., Leuna ſalpeeter 29,60 kr., nitrofoska 31,20 kr. kott (100 kilo).

L. Goldberg
Kõige kasulikum ostukoht
Moe-, pudu-, pesu- ja kõiksugu hooaja kaupu.
23. ja 24. skp. suletud.
Küüni 6 Küüni 6
Tartus, Küüni t. 6

Orkaan Nizzas.

Mõne päewa eeſt laastas raske torm ja äikſewihm Riwierat, kusjuures õige rängalt kannatada ſai Nizza linn. Päraſt lühikeſeajaliſt tormi möllu ſarnaneſid linna tänawad lahinguwäljale.

Tellige ja ostke
meeste ning naisterahva valmisriideid ainult kõige suuremast Eesti riide- ja valmisriietekauplusest
KARL ABEL
Tartus, Kaubahoov 8.

Lennuõnnetus Berliini ſüdalinnas.

Berliiniſt, 18. ſeptembril. Kolmapäewa õhtul juhtus Berliinis haruldane lennuõnnetus. Õppelennuk kukkus lennul linna kohal mootori rikke tõttu alla ja purunes. Lendur ſai elukardetawalt wigastada ja toimetati haigemajja.

Pealtnägijate ſeletuſe järele oli lennuk ſuurtes kaartes alla libiſenud, ja nähtawasti ſobiwat hädamaandumiſe paika otſinud. Ühe platſi juures riiwas lennuki ſaba aga lähedalolewaid puid ning põrkas ſiis ſuure hooga wastu maad.

Teraseſt õhuhiiglane 40 reiſijale.

Londoniſt, 18. ſeptembril. (Trj.). Southamptonis on ehituſel kõige ſuurem ingliſe lennupaat, mis warustatakſe 6 Rolls-Royce mootoriga. Mootorid wõiwad kokku arendada 3700 hobuſejõudu. Lennuk wõib peale wõtta 40 iſikut, kelle jaoks ettenähtud luksuslikud ruumid. Lennuki tegewusraadius on 1000 miili ja ſellega wõib ta teha pikki ſõite, enne kui tarwis maanduda kütteaine pealewõtmiſeks. Ta ehitatakſe monoplaanina ja tiibade pikkus on kokku 140 jalga. Tiiwad on 6 jalga paksud ning nende ſees on ruumi kütteaine ja pagaſi paigutamiſeks. Lennuk ehitatakſe terweni metalliſt ja täie laadungiga kaalub ta 330 tonni.

„Kontrrewolutſionäärid" Sakſa Wolga wabariigis.

Moskwaſt, 19. ſeptembril. Ametlikult teatatakſe „kontrrewolutſionääride" organiſatſiooni paljastamiſeſt Sakſaaste Wolga wabariigis. Ühes riigi majapidamiſes wangistati üks arſt, keda ſüüdistatakſe majapidamiſe abidirektori mürgitamiſes. Juurdluſega olewat kindlaks tehtud, et majapidamine olewat end. kaupmeeste ja mõiſnikkude kätes, kes olewat teinud nõukogude wastaſt kihutustööd. Ühenduſes juurdluſe tulemuſega tagandati kohalt majapidamiſe direktor Schneider ja anti kohtu kätte. Peale ſelle otſustati teostada põhjalikku „tuuluutamiſt". Arwestades nõukogude aſutuste terawa tooniga, oodatakſe paljudele iſikutele ſurmaotſuſt.

Muſſolini hoolitſeb töö eeſt.

Roomaſt, 18. ſept. Lõikuſetööde lõppemiſega on oodata töötatööliste arwu tõuſu, miſpäraſt walitſus on korralduſi teinud teede ehitamiſeks ja muude awalikkude tööde alustamiſeks, kuhu põllutöölt wabanewad tööliſed tööle ſaaks aſuda.

Raske plahwatus Ühisriikides.

Everettiſt, Waſhingtoni oſariigiſt, teatatakſe ſamuti rängaſt plahwatuſeſt lõhkeainete wabrikus. Aljaska püſſirohuwabrikus lendas õhku 5000 naela dünamiiti. Õnneks ſündis plahwatus wähe aega päraſt ſeda, kui ſuurem oſa tööliſi wabrikuſt juba lahkunud oli. Wabrik purunes plahwatuſel täieliſelt ja ka ümbrus mitme miili kauguſel ſai rängalt kannatada. Plahwatuſe tagajärjel puhkes weel tuli, mis ähwardab 8000 naelaliſt nitroglütſeriini tagawara plahwatuſele wiia.

Õhuhiiglaſe rattad.

Üks Ameerika õhulaewade wabrik (Good Year) teeb mõjuwat reklaami auto taha rakendatud hiigla lennukirattaga. Selle rattaga läbiſtab reklaamauto linna tänawaid. Seni ilmas kõige ſuuremate Junkerstüübiliste lennukite rattad on ſelleſt hiiglamurakaſt ainult weidi wähemad.

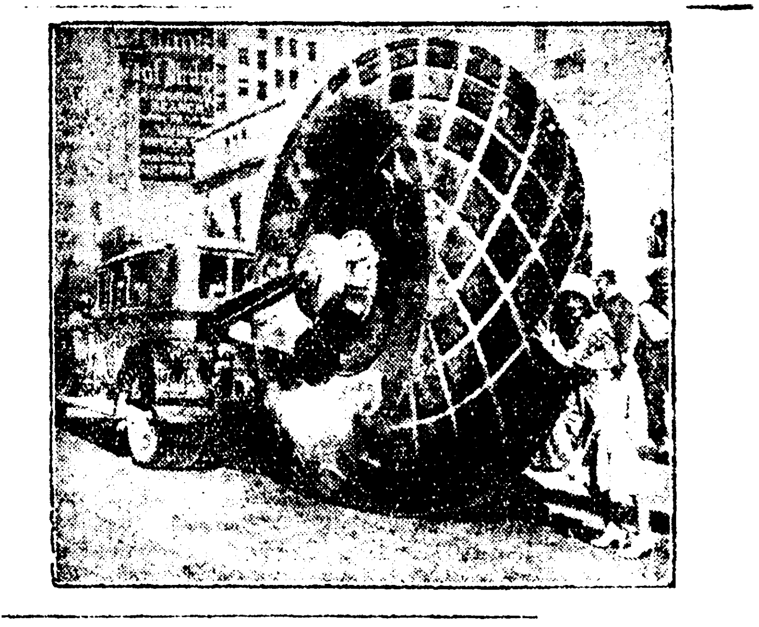

Raadiokuulajatele.

Euroopa jaamade ſaatekawa.

Laupäewal, 20. ſept.

Tartu. 14.30 grammofonimuuſikat. 15.15 ja 18.50 ülekanne Tallinnaſt. 19.30 Wilmar Adams: Tſchecho-Slowakkia maa ja rahwas. 20 ilmateade. 20.05 ülekanne Tallinnaſt. 21.15 tantſumuuſikat „Wanemuiſe" einelauaſt. 22 järgnewa nädala ſaatekawa. 22.10 tantſumuuſika järg.

Tallinna. 15.15 päewauudiſeid. 15.30 ajanäitaja õiendus. Kuni 16.15 grammofonimuuſikat. 18.45 reklaami. 18.50 päewauudiſeid. 19 lastetund. 19.30 Wilmar Adams: Tſchecho-Slowakkia maa ja rahwas (ülek. Tartuſt). 20 ilmateade Tartuſt. 20.05 kontſert. Juh. A. Krull. 21.15 tantſumuuſika ülekanne. 22 järgnewa nädala ſaatekawa. 22.10 tantſumuuſika järg.

Kallundborg ja Kopenhaagen. 12,45 gramm. 16,30 kontſ. 17,15 Kopenhaageni laule, kontſ. 21,05 wana tantſum. 22 daani laule. 22,45 klawerif. 23,15 ork. kontſ. 24 tantſum.

London. 15 muuſ. 17,30 ork. 18,45 orel. 20 laule. 22,45 kontſ.

Lahti ja Helſingi. 12,05 kontſ. 17 gramm. 18,30 lauluſoolo. 19,15 ork. kontſ. 20,30 kuuldem. 21 tantſum. 22,15 tantſum.

Pariis. 14,30 gramm. 17,45 tantſum. 22,45 kammerm.

Riia. 18 pop. läti muuſ. 20,05 kuuldem. 22,30 tantſum.

Oslo. 17,30 kontſ. 21,05 ork. kontſ. 23,40 tantſum.

Wiin. 12 kontſ. 14,10 Wiini m. 16,20 kontſ. 19,05 kammerm. 19,35 laule. 21,05 rahwakontſ.

Warſſaw. 13,10 gramm. 17,20 gramm. 21,15 klawerik. 22,15 kerge m.

Stokholm ja Motala. 22,40 tantſum.

Moskwa. Komint. 16,30 kontſ.

Praaga. 12,15 gramm. 22 puhkp. muuſ. 23,30 kontſ.

Budapest. 10,15 kontſ. 18,05 kontſ. 19 muuſ. 21 hum. õhtu.

Pühapäewal, 21. ſeptembril.

Tartu. 10 jumalateenistus Peetri kirikuſt. Jutlustab õp. Treumann. 12,15 ülekanne Tallinnaſt. 14,30 grammofonimuuſika. 15 ja 15,50 ülekanne Tallinnaſt. 19,30 ilmateade. 19,35 ülek. Tallinnaſt. 21,15 tantſumuuſika grammofoniplaatidelt.

Tallinna. 9,25 jumalateenistus Jaani kir. Jutl. õp. Sternfeld. Altariteenistus õp. H. Kubu. 12,15 põllumajanduslik kõne. Agr. A. Waik: Karjapidamiſe päewaküſimuſi. 12,45 põllumajanduslikke teateid. 13 lõunane kontſert. Juh. mb. A. Krull. Wahepeal August Mill, wiiul. 14 lugemistund. 14,30 grammofonimuuſika. 15 piiblitund. 18,45 reklaami. 18,50 päewauudiſeid. 19 wana tantſumuuſika. 19,30 ilmateade Tartuſt. 19,35 kontſert. Juh. mb. A. Krull. Möödunud nädala kaunimaid palu. Soliſtid Bernh. Hanſen, bass; Karl Kukk, klarnett. 21,15 tantſumuuſikat grammofoniplaatidelt.

Berliin. 10,05 waim. muuſ. 16 klawer. 17 ajaw. muuſ. 21 Wagneri muuſ., tantſumuuſ.

Budapest. 11,15 waim. muuſ. 15 grammof. 19,40 ungari laule. 21 kontſ.

Kallundborg ja Kopenhaagen. 13 kontſ. 15,30 kontſ. 19,20 kontſ. 21,05 laule, ork. muuſ. 21,35 klawer. 22,55 ork. kontſ. 23,25 tantſum.

Helſingi ja Lahti. 12 [illegible] 14,30 kontſ. 18,35 klawer. 19,40 ork. 20,10 laule. 20,55 ork.

Leningrad. 17 kammerm. 18,30 kontſ. 20 kontſ.

London. 17,15 kontſ. 18,30 klawerisoolo. 22,05 koori ja ork. kontſ.

Moskwa. 16,30 kontſ.

Motala ja Stokholm. 16 ſõjaw. muuſ. 17,30 gramm. 20,15 wana muuſ. 23,10 ajaw. muuſ.

Oslo. 17,20 kontſ. 21,05 ork. kontſ. 23,40 tantſumuuſ.

Pariis. 14,30 waim. muuſ. 14,45 muuſ. 16 gramm. 22 kontſ. 22,45 kontſ. 23,30 kontſ.

Praaga. 9,30 orel. 23,25 kontſ.

Riia. 20,05 popul. kontſ. 22,10 kontſ. 22,30 tantſumuuſ.

Warſſaw. 13,10 grammof. 18,25 kerge ork. 21,15 popul. kontſ. 24 tantſumuuſ.

Wiin. 11,30 waim. muuſ. 12,05 kontſ. 14,15 kontſ. 16,30 kontſ. 20 cello.

Ringi ümber kodumaa.

Kärſtnas põles rehi.

17. ſeptembri õhtupoolikul ſüttis Kärſtnas, Wiljandimaal, Külma talu rehi põlema. Maha põles rehi ühes rehealuſega ja ſeesolewate põllutöömaſinatega. Omanik Andres Keernik hindab oma hoone wäärtuſt 2000 kroonile ja tules häwinenud wallaswara 900 kr. Rehi oli kindlustatud 750 ja ſeesolew wallaswara 450 krooni eeſt. Tuli on lahti puhkenud küdewaſt ahjuſt.

Wändra postkolud paranewad.

Uue-Wändra wallawolikogu otſustas awada telefoni kõnepunktid Rae, Wõiera, Särghaua, Kadjaste, Säästla, Wiidika, Kaastaru, Samliku, Soowa ja Wenekuuſiku postitaludes.

Telefoni kõnepunktide määramiſega tehti ühtlaſi täienduſt walla postiwõrgus: otſustati awaldada ſoowi postiwalitſuſele, et Rae postitalu nimetatakſe Rae postiagentuuriks, Soowas awada uueſti postitalu, ſulgeda Saalema kirjatalu ja awada Kaartaru postitalu, ſulgeda kirjatalu Wihtra poes ja awada Wenekuuſiku postitalu. Suurejõe ja Wihtra postiagentuurides awada pakkide ja rahaoperatſioonide, telegrammide wastuwõtmine, rahaoperatſioonide ülemääraga Suurejõel 150 kr. ja Wihtlas 100 kr., milliste ſummade neljakordne wastutus otſustati wõtta walla peale.

Einmanni rahwamaja awamine.

Pühap., 21. ſkp. awatakſe pidulikult Einmanni rahwamaja, mille ehitamiſeks kogu ümbruskond elawalt on kaaſa aidanud.

Waſtſeliina kaupmehe pankrott.

Iſe kadus rahadega wäljamaale.

Waſtſeliinas on kaupmees E. Linno pankrotti jäänud. Ta oli tuntud koha peal jõuka kaupmehe, majaperemehe ja apteekrina. Nüüd on ta aga jäljetult juba mõnda aega kadunud, maha jättes ſuuremad wõlaſummad, mis ulatawad 5 miljonini. Enne jäljetult kadumiſt on Linno oſa kraami ümberkirjutanud oma wenna nimele. Et aga wõlgnikud järjeſt peale käiwad, ſiis kirjutas Wõru kohtupristaw neil päewil oſa Linno waranduſt, umbes 600.000 ſ. wäärtuſes üles. Arwatakſe, et Linno on põgenenud wälismaale ühe juudi preiliga, kellega tal wahekord olnud. Oma naiſe ja wiieaastaſe lapſe on ta maha jätnud. Enne äraſõitu on Linno tubliſti õppinud inglisteelt.

Kiwi puruſtas inimeſe.

Raske plahwatus Rõngus.

Keſtnädalal juhtus Rõngus raske õnnetus. Nimelt kiwilõhkumiſe juures plahwatas lõhkeaine ja puruſtas kooliõpetaja Auguſt Nikmanil, 20 aastat wana, nöo täielikult. Õnnetu toimetati Wiljandi jaoskonna arsti juure, kuid et wigastuſed olid wäga tõſiſed, ſiis ſaadeti ta kohe Tartu haiglasſe. Nikmani wigastuſed on wäga rasked. Ta kaotas nägemiſe, peale ſelle on tal mitu haawa näol, õlal, kaelal ja mujal.

Kohtupristaw ſai peksa.

Sõjakas kaupmees Põlwas.

Neil päewil läks Wõru jaoskonna kohtupristaw Kengſepp Põlwa elaniku kaupmees Bleieri juure, et üles kirjutada wiimaſe waranduſt kaubamaja K. Lembergi nõudel, kelle wekslid Bleier protesti oli laſknud. Bleier wõttis kohtupristawi wäga halwasti wastu ja keeldus waranduſt wälja andmaſt. Ta oli nimelt oſa kraami ära peitnud. Kui kohtupristaw hakkas kraami Bleieri korteriſt otſima, tungis Bleier temale kallale, haaras ühe ahjukiwi ja wiskas ſellega kohtupristawi pihta. Kiwi tabas kohtupristawit ſeljaſt ja mees langes maha. Aga kallaletungija ei piirdunud mitte ainult ſellega: ta haaras hiljem uueſti ſuure lauatiki ja wiskas ſellega kohtupristawi peale, kuid õnneks ſee ei tabanud. Samuti wiskas ta weel hiljem mitu kiwi kohtupristawi peale, mis ei tabanud. Kohtupristaw andis asjale ſeaduslitu käigu.

Tulekahjud Petſerimaal.

Kas kuri käſi mängus?

Neljapäewal ſüütus Satſerina wallas Perdoski külas Iwan Haaki uus rehi põlema, mis kustutustööde peale waatamata ühes wiljatagawara ja muu ſeesolewa kraamiga maha põles. Omaniku kahju 1500 kr. Tuul oli niiwõrd ſuur, et ähwardas kogu Perdoski küla. Kohaliku tuletõrje agaral tegewuſel ſuudeti aga tulele piiri panna.

Päew enne ſeda juhtus ſuurem tulekahju Kulje wallas. Nimelt läks põlema Nepli külas Iwan Golupkowi elumaja, mis ühes kõrwalhoonetega ja majakraamiga maani maha põles. Omaniku kahju 1029 kr. Hoone oli kinnitatud EKA 700 kr. eeſt. Tuli on alguſe ſaanud hoowipoolt katuſelt. Tule tekkimiſe põhjus on ſeni ſelgitamata, näib aga nii, et ſiin tegemiſt on kuritahtliſe ſüütamiſega.

Petſeris kakeldakſe endiſt wiiſi.

Iwan Krauſe läks Petſeri laadalt koju. Kuniſſa-Gora juures tungiti talle kallale, pekſeti ja puſſitati. Mees ſai mitu rasket haawa, mille tõttu ta Petſeri haiglasſe wiidi. Haiglas ſelgus, et haawad on rasked, kuid mitte elukardetawad. Krauſe arwates on kallaletungijad olnud Järweſuu ja Treski küla elanikud Pigla ja Habemik.

Wekſliwõltſimine Petſeris.

Neljapäewal tuli kriminaal-politſeisſe Meremäe wallas elutſew Waſſili Wallik ja teatas, et tema allkirja kandwad wekslid on läinud protesti koguſummas 780 krooni. Ta iſe aga pole kellelegi oma allkirju annud. Kes weksli allkirju wõltſinud, on ſeni teadmata.

Ikla piiripunkt awatud.

Ikla piiripunkt on üle piiri käijatele awatud 1. oktoobriſt alates iga päew kella 6,30—9,30; 13—15 ja 19—21-ni.

Saardes hilineb rukkikülw.

Keſtwad ſajud keſaharimiſe ajal ei laſknud Saardes üldſe põllule minna, ſellega tuli edaſi lükata ka wastawad tööd rukkipõllul. Kuna kõik tööd ühe aja peale kuhjuſid, ſiis ei ole ſelletõttu ſuudetud rukkikülwiga paljudes kohtades weel alguſt teha.

Hobune lõhkus muſtlaſe poolſurnuks.

Muſtlane Hendrik Fenge ſõitis oma pereſonnaga Wiljandiſt Tuhalaane laadale. Teel hakkas peru hobune, kes wihastas muſtlaſe piitſalöögiſt, hirmſasti lõhkuma ning puistas wankrilt ühes patjade ja tekkidega ka muſtlaſed. Wanamuſtlane Hendrik ſai raskesti wigastada ja toimetati Wiljandi haigemaija.

Enne palk, ſiis amet.

Peeter Mets ja Johann Paus ei jäänud rahule Kriüdneri wallawolikogu otſuſega ſellepäraſt, et wallawolikogu ei pidanud ſilmas wallawolikogude ſeaduſe par. 86, mis kõneleb: Enne peab kindlaks määratud olema wallawanema palk ja ſiis alles wõib walida wallawanem, kuid wallawolikogu toimis 27. juunil 1930. a. ümberpöördult, walides enne ametnik ja ſiis määrati palk kindlaks. Asi oli Otepää rahukohtuniku juures arutuſel, kes tühistas K. wallawolikogu otſuſe, tagandades ametiſt wallawanema.

Wargad Wõru lihuniku juures.

Ööl wastu reedet tungiſid wargad Wõrus Kreutzwaldi tänawal lihunik Uſhinski lihakarni läbi keldri. Wargad olid ukſed puruſtanud ja ära wiinud hulga liha, raswa ja muud, mis parajasti kätte juhtus. Kuid waraste tegewuſt on nähtawasti ſegatud, ſeſt töö on jäänud pooleli. Seni on wargad tabamata.

Mattis lapſe metſa.

Kukſema wallas, Roosna-Alliku aſunduſes elutſewa aſuniku Heinrich Unguri juures oli teenimas kauemat aega Salme L., kes peale teenija kohuſeid ka perenaiſt mängis. Käesolewal ſuwel märgati, et L. oli jäänud raſedaks.

Siis märgati, et raſedus oli kadunud. Kohalikud naiſed hakkaſid L. uſutlema, ent wiimane eitas igasuguſt ſünnitamiſt ja raſeduſt. Asi ulatus ka politſeiwõimude kõrwu, kes tulid kohapeale asja ſelgitama. Nüüd tunnistas L., et ta on ſünnitanud kukkumiſel ſaadud wigastuste tagajärjel lapſe. Kas laps on ſündinud eluſalt wõi ſurnult, ſeda ta ei tea — ent päraſt leidnud lapſe ſurnuna.

Ametnikkude nõudel juhatas L. Rooma-Alliku ja Aru wahel olewas metſas lapſe matmispaiga kätte, kuid kui mindi laipa wäljakaewama, ei leitud hauda üles. L. oli matnud lapſe ööſel pimedas ja koha jätnud märkimata.

Ambla jaoskonna-agronoom lahkub.

Oktoobris lahkub Amblaſt ſenine jaoskonna-agronoom Arn. Noor, minnes kaitſewäeteenistusſe. A. Noore lahkumiſega jääb jaosk.-agronoomi koht esialgu wabaks.

Ambla ühispank omas majas.

Juba warakult ſuwel algaſid põhjalikumad ümberehituſe- ja paranduſe tööd Ambla ühispanga poolt ostetud majas. Tööde eesmärgiks oli maja panga operatſioonide jaoks kaſutamiskõlbulikuks muuta, kuna ſenini pank wõõrastes ruumides töötama oli ſunnitud. Nüüd ongi pank oma maija aſunud. Ümberehitustööde teostamiſe järele on ühispanga maja näguſamaks majaks alewikus muutunud. Pangaga ühes majas aſub ka kohalik poſtkontor.

Ambla jões häwinewad kalad.

Ambla alewikku läbistab oja Jägala jõe ülemjookſu näol. Wihmarikastel aastatel ja aastaaegadel leidub jões ſageli iſegi rohkesti wett, et ümbruskonna heinamaid ja põlde üle ujutama kipub.

Seda jõe tähtſuſt kipuwad häwitama kohalikud tööstuſed, kes oma roiskweed alewiku wahel otſe jõkke juhiwad. Selle tõttu on jões häwinemas kalad.

Triigi wald ei taha olla Triigi.

Triigi wald Harjumaal ſai oma praeguſe nime 1917 a., mil tſaar Aleksander 3. auks antud Aleksandri nimi wahetati Triigi wastu, mis wallanõukogu enamuſe arwates paistis olewat endiſeſt parem. Triigi on mõiſa nimi, mis aſub walla keskel, wallamaja lähedal. Nimi on tulnud mõiſa ühe endiſe omaniku von Stryk'i nimeſt, kellele mõis kuulus enam kui 200 aasta eeſt.

Nüüd on walla juhtiwais ringkonnis tekkinud ſallimatus ſelle ſakſapäraſe nime wastu, mille kandja on olnud omal ajal rahwa orjastaja ega pole pälwinud kuidagi, et tema nimega austatakſe waba Eesti walda. Loodetakſe leida wallale uus eestipärane ja eestikõlaliſem nimi.

Uuteſt nimetusteſt on ſiiani üles kerkinud järgmiſed: Raawa, Lindjärwe, Lindja, Paunküla, Kiruwere, Rahkjärwe, Kalmu, Awila.

Wallawolikogu on nime küſimuſt arutanud juba kaks korda, kuid pole leidnud wõimaliku olewat ſelles asjas otſuſt teha. Tahetakſe ära kuulata nime waliku ſuhtes prof. M. J. Eiſeni, Akadeemiliſe Emakeele Seltſi, Eesti Kirjanduſe Seltſi ja teiste autoriteetſete iſikute ja aſutiste arwamiſed. Siiani pole neid arwamiſt ſaabunud ja walla tegelaſed waidlewad praegu ägedasti ſelle üle, kas jääb Raawa, Paunküla wõi Lindjärwe. Triiklane.

Uuſi maaſaajaid Järwamaal.

Järwere wallawolikogu otſustas Kolu aſunduſes riigirenditalud wälja anda põliſeks pidamiſeks järgmistele iſikutele: koht nr. 33 — Mihkel Wõigaſele, nr. 34 — Mihkel Stümperile, nr. 41 — Julie Johanna Stubbele ja nr. 42 — Johannes Jaanſonile.

Laupa aſunduſe koha nr. 52 pidajaks määras wallawolikogu Fr. Mukaſe ja nr. 29 pidajaks Mihkel Konti. Einmanni wallawolikogu otſustas anda põliſeks pidamiſeks Kuie aſunduſeſt: „Waſara“ nr. 53 — Julius Lichtile, „Reiſika“ nr. 56 — Willem Bergmannile, „Reika“ nr. 57 — Johannes Reiele ja „Sõnajala“ nr. 58 — Roſalie Baubergile. Einmanni aſunduſes „Ellerheina“ nr. 2 — Jüri Hernele.

Järwa-Jaani ſaab haigemaja.

Järwa-Jaani ümbruskonna naisorganiſatſioonid, eesotſas kaitſeliidu naiskodukaitſe jaoskonnad, tõstſid mõne aja eeſt mõtte üles awada Järwa-Jaani haigemaja, mille järgi juba kohalikus ümbruskonnas ammugi ſuurt wajaduſt tunti, kuna lähemad haigemajad aſuwad Paides, kuhu kardetawail ja kiire iſeloomuga haigusjuhtudel wõimatu wajalikult kiirelt jõuda. Haigemaja awamiſeks tahetakſe ellu kutſuda „Järwa-Jaani terwish. ühing“, kus liikmeiks oleks ühingud ja ka eraiſikud. Ühingu ülesandeks jääks peale haigemaja awamiſe ja ülalpidamiſe korraldada weel kohapeal loenguid terwishoiuſt ning awada emade nõuande punkt.

Tartu teated.

Linna arhiiw ſaab uue ulualuſe.

Linna arhiwaalide hulk on ſedawõrd ſuureks paiſunud, et arhiiwiruum oſutub kitſaks ja ſuuremaid korraldamiſe töid on ſeal raske ette wõtta. Sellepäraſt on praegu päewakorrale kerkinud arhiiwile uue ulualuſe leidmine. Sellekohaſt eriruumi arhiiwi tarwis ehitada on praeguſel rahakehwal ajal wõimata. Kaalumiſele tuleb küſimus kas arhiiwi mitte raekojaſt Gildi tänawal aſuwasſe linnamaija üle wiia ja aſetada nimetatud maja keldrikorrale, kus lahedamad ruumid.

Üüriraamatud lepingute aſemel.

Korterite wäljaüürimiſel linnamajades on otſustanud linnawalitſus tarwituſele wõtta aastaste üürilepingute aſemel ſellekohaſed üüriraamatud, mis on ühtlaſi ka automaatſeks lepinguks ja millega kaob iga aastane lepingute uuendamiſe tarwe.

Awaloeng rahwaülikoolis.

Tartu Rahwaülikoolis algawad loengud tulewal nädalal. Awaloeng on esmaspäewal kell 7 õhtul ülikooli peahoones füüſika auditooriumis. Loeb prof. K. Schloſsman teemil: „Mikro-organismid ja nende ülesanne looduſes toimuwate protſesſide käigus.“ Loengut illuſtreeriwad walguſepildid.

Wihmamantel wiidi.

E. R. Wõru tän. nr. 126 warastati õue pealt kuiwama pandud wihmamantel. Omaniku kahju 30 kr. Wargus ſündis üleeile päewal.

9 trükkimiskõlbulikku romaani.

„Looduſe“ romaaniwõiſtluſe auhindamiſe komiſjon on leidnud wõiſtluſele ſaadetud 30 käſikirja hulgaſt 9 trükkimiskõlbulikku teoſt. Mõned nendeſt oſutuwat õige ſiſukateks.

Auhindamiſe komiſjoni otſuſed ja wõiſtluſe tulemuſed awaldatakſe 3. okt. õhtul Tallinnas „Estonias“ korraldatud kirjandusõhtul.

Otſitakſe lastekodu juhatajat.

Kaagwere (end. Karlowa) lastekodu juhataja Põlluſaar lahkus omal ſoowil juhataja kohalt ja waliti algkooli õpetajaks. Nüüd on otſustanud linnawalitſus Kaagwere lastekodu juhataja koha wälja kuulutada ja ſinna kandideerimiſe awada.

Esperanto eduſamme Tartus.

Wiimaſel ajal edeneb esperanto Tartus õige jõudſasti. Praegu korraldatawail kurſuſil — Tartu Esperanto Seltſi poolt linna tütarlaste gümnaaſiumi ruumes ja haridusſelts „Edu“ poolt linna 1. abikoolis — õpib esperantot üle 100 inimeſe. Ka on tekkimas esperantokurſuſed kooles; nii algab esmaspäewal üks kurſus Tartu Naisſeltſi majapidamiskoolis, teine loodetawasti nädala päraſt linna tütarlastegümnaaſiumis. Kurſuſi juhib rootſi lektor hra G. Ahlſtrand. H. Treffneri gümn. on esperantokeelne loeng hra G. Ahlſtrandi poolt esmaspäewal, 22. ſkp. kl. 5. Käesolewa kuu lõpul jõuab Tartusſe india esperantlane Tagore instituudi õppejõud hra Lakſhmiswar Sinha, kes esineb ſiin 4—5 loenguga.

Turul peab olema ettewaatlik.

Natalie Sikal warastati reede hommikul turul rahakott ajal, mil ta maamehe wankrilt õunu korjas. Kotis oli 10 kr. raha ja kott oli aſetatud wankrile.

Kohus lahutab abieluſid.

Wiimaſel paaril kuul on lahutatud Tartu-Wõru rahukogu tſiwiil-oſakonnas Johan Friedrich Blumbergi ja Helmi Margarete Blumbergi, Johannes Ferdinand Michelſoni ja Salme Helene Michelſoni, Herbert Kurſi ja Juuli Kurſi, Anna Kaski ja Auguſt Kaski, Willem Jakobſoni ja Ella Jakobſoni, Herman Maaruſe ja Roſalie Eliſabeth Maaruſe, Johannes Paltſeri ja Alma Adele Marie Paltſeri, Kriſtjan Haho ja Liſabelle Alice Hedwig Haho, Rudolf Hermanni ja Johanna Alwiine Hermanni, Auguſt Mutſo ja Lilly Adele Mutſo, Otto Ziugandi ja Minna Eliſabeth Charlotte Auguste Ziugandi, Karl Kangro ja Tatjana Kangro, Alide Alwine Kuppitſi ja Karl Peeter Friedrich Kuppitſi, Karl Schloſsmanni ja Helmi Amalie Schloſsmanni abielud.

Uuſi elamuid.

Üleeile wõeti linna arhitekti ja terwishoiu arsti poolt wastu 6 elamut, neiſt kolm ſuuremat.

Muu hulgas wõeti wastu ka Aia tänawal O. Rüütli maja, mis oſutub ühekorteriliſeks luksuselamuks. Korter ſiſaldab umbes 15 tuba, peale ſelle weel wannituba, ſaun ja muud kõrwalruumid. Wastu wõeti ka Rüütli tän. maja nr. 18 korterite ajakohaſema ümberehitamiſe tööd, ſamuti ka Raekoja ja Fortuuna tänawa nurgal aſuwa elamu juureehituſed.

„Apollo“ maadluste neljas päew.

Neljapäewa õhtul kohtaſid „Apollo“ maadlusmatil wiis paari. Eſimestena katſuſid rammu kaks ilmameiſtrit: neeger W. Thomſon ja juut H. Wildmann. Hebreamehe lubamatud wõtted on tekitanud tema wastu publikus üldiſe antipaatia, mida ſeekordki hoogſalt wile ja halwakspanewate hüüetega wäljendati. H. Wildmann on jõuliſelt üle. Neeger, kelle korrektne eſinemine publiku ſümpaatia wõitnud, on aga wäledam ja libiſeb wälja kui kala mõneſtki raskeſt ſeiſukorraſt. 25 minutit ei anna tagajärge. Lõpp kipub ſkandaalſeks kujunema. Mehed wahetawad mõned kõrwakiilud. Neeger jääb poſſipooſis wihaſe juudi kallaletungi ootama. Selle pealetung jääb aga ära. Wildmannile wiſatakſe puupulke ja krohwitükke.

Teiſe maadlejate paar on lätlane Polis ja wenelane Zirjuchin. Mõlemad on korrektſed ja wõteterikkad maadlejad, kes waheldamiſt teeniwad publiku kiiduawalduſt. Wenelaſel puudub paaril korral kaotuſeſt ainult ſuukſekarwa wõrt. Korra ongi ta juba mõlemil õlal, kuid wäljaspool matti. 25 minutit ei anna tagajärge.

Tſchehh A. Sirſa maadleb ühel õhtul kolme wähema „wenna“ wastu. Ta paneb leedulaſe Miſeikuſe 5½ minuti, eestlaſe K. Schneideri, kõige wähema tſempionaadiſt oſawõtja, 3 minuti ja H. Erdmanni 6 minutiga maha. Selle juures ei puudunud ka koomiliſed ſeiſukorrad, mis kogu ſaali naeruſt rõkkama panid.

Linn ſaab ehituslaenu.

Hiljuti on teedeministeeriumis riiklikus ehituslaenu komitees olnud ehituslaenu jagamine, kuſt ka Tartu linn proportſionaalſelt oma oſa ſaab. Selle juures on tehtud komitee poolt tingimuſeks, et linn iſe nende ſummadega ehitab ja eraiſikutele wälja ei anna.

Teatawasti on linnal töölismajade kolonii ehitamine pooleli, mille lõpule wiimine wajalik ja mis arwatawasti wõimaldub lubatud ſummadega.

„EEKS“ walis.

Neljapäewal olid koos Eſimeſe Eesti Kinnituſe Seltſi — „EEKS'i“ Tartumaa wolinikud, kus arutati oſakonna piirkonda kuuluwaid küſimuſi. Ühtlaſi toimetati ka oſakonna juhatuſe uue liikme walimiſi. Juhatuſe uueks liikmeks waliti Hans Sonin — majaperemees ja Tartu E. Majanduſeühiſuſe pearaamatupidaja.

Terwisſpordi kurſuſed töötawad.

15. ſept. regiſtreeris linna kooliwalitſus wõimlemisõpetaja J. Adamtau juhatuſel töötawad terwiswõimlemiſe, lawaettekannete ja moodſate tantſude kurſuſed, kus töö weel ſamal päewal algas.

Terwisſpordi kurſuſed keſtawad kuni 15. detſ. ja algawad uueſti 12. jaanuaril. Senini on regiſtreeritud üle 60 oſawõtja.

Terwiswõimlemiſes ja lawaettekannetes on harjutuſed arſtliſe järelwalwe all ja wäikestes 4—12 inimeſelistes gruppides. Kurſuste arſtiks ja arſtliſeks nõuandjaks on dr. H. Jürgenſon.

Harjutuste järele on wõimaldatud oſawõtjatle ſooja ja külma weega peſemine.

Jalgpalliklubi eſimehe kriiſi ei tulnud.

Ühenduſes pühapäewaſe Kalewi ja Jalgpalliklubi waheliſe wõiſtluſega kerkis päewakorrale Jalgpalliklubi eſimehe kriiſi küſimus. Nädala ſees oli kokku kutſutud klubi peakoosolek, millel ſiis ka ſee küſimus kõne alla tuli. Eſimehe kriiſiſt ſaadi ſeekord üle — R. Nedel andis nõuſoleku eſimehe kohale edaſijäämiſeks. Küll aga lahkuſid kaks teiſt juhatuſeliiget. R. Nedelil on Tartu jalgpallispordi arendamiſes ſuuri teeneid ja tema lahkumine eſimehe kohalt oleks olnud klubile ſuureks kaotuſeks.

„Wanemuiſes“ täna „Mariza“ A. Sällikuga

krahw Thasſilo oſas. Piletihinnad 20—110 ſnt. ühes riidehoiuga.

Alfred Sällik on ſeni kõiki teatriſõpru alati wõlunud. Ta teeb ſeda kindlasti tänagi, on ju Thasſilo tema kõige paremaid oſi, mida ta mänginud lugematu kordi.

Pühapäewal kolmat korda „Suweöö unenägu“. Shakeſpeare'i kuulus komöödia, mis kahel eelmiſel etenduſel wõeti wastu wäga ſoojalt. Luulet esitawad haldjad ühes Titaania ja Oberoniga, kõike ſasſiajawa kelmina toimib Pukk, kuna lopſakat nalja eeſt hoolitſewad iſeäranis käſitöölised oma jumalikult lollaka näitemänguga. Palju muuſikat laulu ja tantſu, muinasjutuliſed dekoratſioonid, kaunid koſtüümid. Üli- ja kooliõp. piletid makſwad. „Wanemuiſe“ talitus.

Meeslaulu Seltſi lauluharjutus pühapäewal, 21. ſept. kell 11 e.l. Karskusliidus.

ÜENK Tartu oſakonna lauljaid palutakſe ilmuda laup., 20. ſept. kl. 8 õht. Tähe t. 29. Eſinemiſe päraſt kõikide oſawõtt ſunduslik.

Harjutuſed ſamas esmaspäewal, 22. ſept.; meeskoor kl. 8, ſegakoor kl. 9 õht. Eeloleva kontſerdi puhul palutakſe kõiki lauljaid ilmuda.

Tartu kinod.

Kino „Central“.

„Ütle ſeda mulle helis“ — ſee rootſi eſimene helifilm tõi demonſtreerimiſe eſimeſel päewal palju publikut kinno. Helid ja ſaatemuuſika, wõrreldes tühjas ſaalis demonſtreerimiſega, on täisſaali ees paremad. Filmi waheaegadel mängitakſe walsſi, mis filmiski tegelaſi wõlub.

Kõned, koosolekud ja pidud.

Naiswõimlejate Seltſi juhatus palub kõiki harjutustundideſt oſawõtjaid ilmuda täna, laup., kl. 5 ja 7 wahel, ülikooli wõimlasſe, kus igaüks teada ſaab, kuhu rühma ta kuulub, ja aja, millal on rühma tund.

Päästearmee. Laupäewal, kell ½8 p. l. päästmiſe koosolek. Pühapäewal kell 10 e. l. pühitſuſe koosolek, kell 5 p. l. wabaõhu koosolek politſeiplatſil, kell 7 õhtul lahkumiſe koosolek Euwoy Bakul'ile. Esmaspäewal kell 7 õht. terwituſe koosolek kolonel G. Simpſon'ile, Londoniſt, ſtaabikapten H. Pennicki kaastegewuſel.

Teiſipäewal kell ½8 p. l. kinnine koosolek abitrupele.

Riigikohtu

Riigikohtu administratiiw-oſakonna awalikul kohtuistungil 30. ſeptembril on arutuſele määratud Rudolf Wienbergi, Auguſt Utſari, Johannes Tedre, Hans Luiga, Gustaw Reinthali, Semjon Poljakowi, Aleksander Kiwistiku, Erwin Tombergi Jüri Kohlapi, Urſula von der Lanckeni, Konstantin, Eliſabeth, Brigitte, Frank ja Leopold Korffide, ning Helene Stael-Holſteini, Jaan Tirmanni, Ado Loomanni ja Ado Wilo, Urſula von der Lanckeni, Konstantin, Eliſabeth, Brigitte, Frank ja Leopold Korffide ning Helene Stael-Holſteini, Leena Moorladti, Julius Peterſoni, Bedrich Urbani, firma „Etablissement A. Maguine“, Bedrich Urbani, Juhan Laari, Leopold Maſsmanni ja Iwan Turki kaebeasjad.

Kiriklikud teated.

Ülikooli kirik. Pühapäewal, 21. ſept. kell 9 e. l. laste-, kell 10 e.l. peajumalateenistus. Lastejumalateenistus gruppides. Jumalateenistuſt peab cand. A. Pähn.

Rahamägi.

Peetri kirik. Pühapäewal, 21. ſept. kell 10 hom. jumalateenistus armulauaga. Laululehed ja korjandus Punaſe Risti heaks. Pühapäewal, 28. ſept. kell 4 p. l. Jaani koguduſe uuel ſurnuaial läti wõitlejate hauaſamba awamiſe jumalateenistus. Laululehed. Õp. P. Abkaln Läti Wõnnuſt, prof. dr. O. Seeſemann Tartu läti kogudus ja õp. J. Treumann.

Õp. J. Treumann.

Pauluſe kirik. Pühapäewal, 21. ſept. kell 10 hom. jumalateenistus armulauaga.

Õp. G. Knüpffer.

Maarja kirik. Pühapäewal, 21. ſeptembril kell 10 e. l. jumalateenistus armulauaga. Laululehed Punaſe Risti heaks.

Õp. R. Funcke.

Aleksandri kirik. Laupäewal, 20. ſept. kell 6 õhtuteenistus. Koorilaul. Pühap., 21. ſept. kell 10 e.l. jumalateenistus armulauaga. Piht kell ½10. Koguduſe- ja koorilaul. Lastetund kell 5 all kirikus. Õhtupalwe kell 6.

Katoliku kirik. 21. ſept. kell 10 püha miſſa eestikeelſe jutluſega. Korjandus waeste teoloogia üliõpilaste heaks. Kell 5 wesper.

P. Metodisti kirik. Laupäewal, 20. ſkp. kell 20 palwekoosolek. Pühapäewal, 21. ſkp. kell 10 jumalateenistus, kell 12 pühapäewakool, kell 17 noorusekoosolek teemil: Elumerel, noorte ettekanded, ſoolo- ja koorilaulud, laululehed. Elwas, Kesk tän. nr. 6, 2. korral 21. ſkp. kell 13 waimulik koosolek.

Õp. A. Kruum.

Siniſe-Risti. Laupäewal, 20. ſkp. kell 19 palwekoosolek. Pühapäewal, 21. ſkp. kell 8 pühitſuskoosolek ja kell 16 ewang. koosolek.

J. Jakobſon.

Kriſtlik Oſadus. Karlowa tän. 21. 21. ſept. kl. ½2 päewal wene pühapäewakool, kell 7 õhtul ewangeeliumikuulut koosolek. 25. ſept. kl. 8 õhtul piiblitund. Koosolekud on wene keeles.

Juhatus.

Nõo kirik. Pühapäewal, 24. ſeptembril kell 10.20 piiblipüha, armulaud, laululehed. Jutlustab Rakwere kiriku õpetaja E. Pallon.

Õp. A. Kruus.

Elwa kirik. Pühapäewal, 21. ſept. kell 11 Eesti Punaſe Risti päewa jumalateenistus. Peab õp. J. Keller Tartuſt. Laululehed. Õp. A. Bender.

Sport.

Tartu-Wiljandi linnadewõiſtlus.

Pühapäewal kell ½3 peetakſe Tartu ſtaadionimurul Tartu-Wiljandi linnadewõiſtlus jalgpallis. Tartu meeskonna kooſſeis pidi ſelguma reede õhtul.

Politſei laskewõiſtluſed.

Tartu politſei laskewõiſtluſed korraldab politſei ſpordiring 25. ja 26. ſeptembril. Laskewõiſtlusteſt wõtawad oſa kõik paremad politſeinikud-laskurid.

Staadioniwõiſtlustele ſõitjad.

Tallinna ſtaadioni wõiſtlustele ſõidawad Tartuſt nagu nüüd lõpulikult ſelgunud, Feldmann, Proſt, Michelſon ja Koidu. M. Proſt ei ſaa 1500 m jookſuſt oſa wõtta, waid peab laupäewal kodus põllutööd tegema. Küll wõiſtleb ta aga pühapäewal 5000 m.

EASK'i tenniswõiſtluſed.

EASK tenniswõiſtluſed on weninud pikemale, kui ſeda wõis arwata. Waatamata, et üle nädala juba mängitud, pole jõutud weel finaalideni. Meeste üksikmängudes on jõudnud poolfinaalini ühelt poolt Lill ja Märtſon, teiſelt poolt Kraag ja Niemann. Weerandfinaalis oli pinew wõiſtlus Niemanni ja Lucki wahel. Wõitis eſimene tagajärjega 6:4, 6:8 ja 6:3. Handicapis on jõudnud finaali Luck ja Märtſon. Meeste paarismängus wõitſid Niemann-Luck Kauts-Lüüſat 6:3, 4:6 ja 6:4. Wõitjatel tuleb kohata poolfinaalis Fick-Sillemiga, kuna teiſelt poolt on jõudnud finaali Kraag-Märtſon. Naiste üksikmängus on finaalis pr. Reimann ja prl. Seeland.

Kohus.

„Rannal“ lasti kuul rindu.

Jaanipäewa ööſel lasti „Rannal“ noormehele Nikolai Rätſepale kuul rindu. N. R. oli parajasti kaaslaste ſeltſis teed mööda Tallinna maantee poole minemas, kui kõlas tee kõrwalt wäike rewolwripõlkſatus. N. R. haaras omal rinnuſt kinni ning ſoſistas ſõpradele, et ta on haawatud. Kohe päraſt ſeda pistis lähedal keegi noormees jookſu. Haawatu kaaslaſed ſaid tagaajamiſel jookſja kätte. Kohkunud mehikeſe põueſt tõmmati wälja montekristo pistol. Selgus, et ſelleſt oligi lastud.

Tabatu oli umbes 17 aastane Tartu poiſs Karl Kull. Ta ſeletas, et püſtol läinud lahti kogemata. Tahtnud waadata, kas laskeriist laetud. Riipea, kui winna üles tõmmanud, kõlanud pauk.

Haawatu paigutati autosſe ja toimetati Tartu kliinikusſe. Haaw tunnistati elukardetawaks. Kuuli ei läinud korda wälja wõtta.

N. Rätſep paranes ja on iſe rahukohtuniku ees ſüüdistuſt toetamas. Arwab, et kuul pääſes kogemata lahti, ſeſt laſkjat pole ta üldſe tunnud ega ole tal ſel õhtul kokkupõrget temaga olnud. Päris terweks haawatu pole ſaanud. Kuul tegewat wahetewahel ikka häda ja ei laſkwat igat tööd teha.

Laſkja Kull, tüübiline „kangelaslik“ noormees, ei tea wabanduſeks midagi öelda. Kogemata... Waadanud... Kõlanud pauk — ſee on tema ſeletus. Noormeeſt ei näi määratud trahw — 2 nädalat aresti — ſuurt kurwastawat. Kohtulawa eeſt eemaldudes naeratab iſegi pealtkuulajate pingis istuwale emale.

Öökülm, jahe.

Laupäewal: keſkmiſe kiiruſega idakaarte tuuli, pilwine, nimetamiswäärt ſademeid pole oodata. Ööſel madalamatel kohtadel kerge külm, päewal endiſelt jahe.

Olewaade reedel, 19. ſeptembril.

Karjala madalrõhkkond liikunud Põhja-Weneſſe. Islandi madalrõhkkond liikunud ſüwenedes Inglismaale. Tema eilne Inglismaa oſamadal täitunud. Kõrgerõhkkonnad Wahemerel ja Põhja-Jäämerel. Wiimaſe hari laienenud Skandinaawiaſt Läänemerele ja Soome. Temperatuur Kesk- ja Lõuna-Euroopas paiguti tõusnud, Põhja- ja Ida-Euroopas weelgi langenud. Nii oli Rostri mägedel ja Põhja-Soomes ööſel kuni 2 kraadi külma. Wihmaſajud Inglismaal, Daanis ja Poolas.

Eestis oli eile 8—12 kraadi, ööſel 2—6 kraadi ja hommikul 5—7 kraadi ſooja. Kõwad tuuled Läänemerel raugenud, Soomelahel raugemas.

Wastutaw toimetaja Oskar Mänd.
Wäljaandja Eesti Kirjastus-Ühiſus „Postimees“.
Trükitud „Postimehe“ trükikojas, Tartus.

«VANEMUISES»

Pühapäeval, 21. septembril — **PAULUSE KIRIKU HEAKS**

Loterii-allegri

Algus kell 12. Pääsetäht 10 senti. Loosihind 5 senti. Mängib puhkpillide orkester. Einelaud. Õnneõngitsemine. Õnneratas. Püssilaskmine. Ameerika oksjon. Lillekiosk jne.

Ennekuulmata võitmise võimalus. Loosimisele tuleb üle 4000 asja.

5 sendi eest võib omandada suurehinnalisi asju, nagu: **õmblusmasin** ja **jalgratas** (hra Saare ärist), **türgi diivan** (hra Truutsi töökojast), **seinakell** (hra Lepiku ärist), **grammofon, söögitoa lamp** (ärist „Jõud ja valgus"), **ader** (hra Lõokese töökojast), **pesugarnituur** ja **kohviserviis** (hra Friedrichi ärist), **nikkel kohviserviis, reisikohver** ja **käekott** (hra Joh. Roosipuu k-m.) jne.

Suur kogu Pauluse koguduse mitmesuguseid käsitöid!

Osa asju on näha Joh. Roosipuu k-m. vaateaknal (Suurturg nr. 14).

Kasutage juhust! Tulge kõik Pauluse loteriile!

LOTERII TOIMKOND.

Tartu Aiatööliste Ühisus
korraldab 20. sept. s. a.
T. T. Ü. Keskliidu ruumes, Tähe tän. 13
suure enneolemata

LILLEPEO

Kavas: 1) **„Meieaja kosjakäik"**, pöörane jant 2 vaat. 2) **Segaettekanded.** 3) **Tants ja lilled.** Tantsuks mängib ühingu puhkpillide orkester.

Algus kell 9 õhtul, lõpp kell 3 hommikul.

Piletitehinnad: daamidele 40 senti ja härradele 50 senti. Ühisuse liikmetele 1930. a. liikmekaardi ettenäitam. hinnata.

P. S. Iga piduline saab elavatest lilledest hinnata rinnailustuse. Kasutaga juhust, sest sarnane pidu kordub ainult kord aastas.

Suurim kübaraäri Tartus. Hooajaks suures valikus pärale jõudnud

naist. viltkübaraid

moodsamates fassongides ja värvides. Värvimised, ümbertegemised ja tellimised täidetakse ruttu ja korralikult! Hinnad odavad!

J. Sadsunsky & Co, Tartus, Narva (Peterburi) t. 4.

Moe-, pudu- ja teraskaupa

en-gros suures valikus, hinnad võistlusetа!
Taskulambi patareisid ja kestasid kõigis sortes alati saadaval

N. Jassmann,

Tartus, Raekoja tän. 10, telef. 5-70.

Metsatöölisi

kohe tarvis Põltsamaa metskonda. Metskonna kantselei asub Võisiku vallas Laashoonel, Rõika-Meleski klaasivabriku läheduses. (Telefon — Kolga-Jaani 10/8). Laashoonele saab sõita Tartust aurik «Ehal» igal esmaspäeval, kolmapäeval ja reedel kell 2 päeval.

Riigi metsatööstus.

Mag. JOH. AAVIK'u

omapärane õigekirjutuse käsiraamat kõigile

Kirjavahemärkide õpetus

on ainulaadne raamat omal alal. Seepärast seda ka koolis kui kodus, äris, kantseleis, ajalehetoimetusis ja igal pool, kus Eesti keelt kirjutatakse, nii palju nõutakse, et mõne aastaga juba ilmunud 10.000 eksemplaris. — Sisaldab iseõppimiseks ja koolis tarvitamiseks harjutusülesannete kogu ja selle võtme.

Hind ainult 80 senti.

Pealadu: „POSTIMEHE" raamatukpl.
Tartus, Suurturg nr. 16.

Ämmaemand

E. Liibusk

Tartus, Raekoja (Raatuse) tän. nr. 12, III korral.

Ämmaproua

A. Willmann

Tartus, Narva (Peterburi) **tän. nr. 17.**

Ämmaemand - masseerija

E. Eller

Tartus, Raekoja tän. nr. 27—1.

Ämmaemand

V. Arvi

Tartus, Tähe t. 69.

Ämmaproua

A. Lieberg

Tartus, Karlova tän. 89, omas majas, Õnne tn. nurgal

Minu prantsuskeelne

mängukool

on nüüd **Riia t. 22, k. 1.**
Uusi ülesandmisi kella ¹/₂11 — ¹/₂1.
M. SCHAFFE.

Kr. N. N. Ü.

Vahetalitusbüroost

leiavad kohta headel tingimistel: vilunud lastepreili, vene ehk saksa keelega; 3 üksiteenijat-keetjat ärasõiduks; 2 alevi- ja 2 taluteenijat ja üks õmbleja ärasõiduks. Suurturg 3, kella 10—12 e. l.

Ühetoaline

korter

üürile anda Kesk t. 37, k. 6. Rääkida Uueturu t. 9. Pärjakauplus.

3-liikmeline perekond vajab

korterit,

1—2 toa ja köögiga, soovit. II linnajaos. Kirjal. slt. «Perekond» all.

Tööpakkumised

Tarvitatakse korralikku

lastehoidjat,

kes ennem on laste juures olnud, tulla ainult tunnistustega. Raudtee t. nr. 2, teine kord,

---

Oleme alanud hooaja

LINASEEMNETE

ostmist ning maksame kõrgemat päevahinda.

A-S. H. Lell ja Ko. Elvas.

Telefon nr. 80

Tööotsimised

Palvekirjad,

lepingud, juriid. nõuanne, kaitse kohtus. Õigusteadline büroo Tartus, Poe tänav nr. 9. Vastu Kaubahoovi.

Vilunud

Juukselõikaja

abiline, daamide, härrade töös, vajab kohta. Ka ärasõiduks. Pakkum. slt. kuni 24. sept. «abi» all.

Kaine pagar

soovib tööd, teeb ka leiva, prääniku, ja koogi tööd. Kohapeal ehk ärasõiduks. Tartus, Anne tänav 35—2.

Üksiteenija

otsib kohta' aus ja korralik, oskab hästi keeta. Vana tän. nr. 15, krt. 4.

Vormin ja värvin

naister. ja meester. viltkübaraid, võistlemata odava hinnaga. Sealsamas müüa ka uusi naister. kübaraid, Tallinna 31—8.

Haritud energiline

noormees

raskes majanduslikus seisukorras, otsib tungivalt mingisugust kohta. Teatada slt. «Töö» all.

Tunnid

Kaks naisüliõpilast vajavad vilunud

tunniandjat,

inglis- ja saksa keeles. Teat. ühes hinnaga slt. «kaks» all.

Ostmised

Soovitakse osta ümarikku

söögilauda.

Pakk. saata slt. «laud» all.

Müümised

Müüa vähetarvitatud kattega

lapsevanker.

Botaanika 13—12.

Kodused lõunaid

kella 1¹/₂—4 p. l. Riia t. 76, krt. 3, Kastani t. vastu.

Teile kingitakse auto

(mitte loosi teel)!

Teie nime ei ole tarvis avaldada!

E. Naisliidu ja Maanaiste K. S. loterii loosimist on otsustatud ära pidada juba novembrikuul s. a.

Et selgusele jõuda, kui palju loositähti juba müüdud, palutakse loositähtede ostjaid saata 25. oktoobrini s. a. loterii toimkonnale loositähtede küljes olevaid kupongе. Kupongi saatjate vaeva tasumiseks antakse saatjatele hulk väärtuslisi preemia kingitusi: 1) uus sportauto ehk uus 4 istmeline sõiduauto, 2) kilogramm puhast hõbedat, 3) kuldkäekell, 4) rubiiniga sõrmus, 5) grammofon ehk kino „Grand Marina" pooleaasta pilet kahele inimesele, 6) grammofon ehk kino „Gloria Palace" pooleaasta pilet, 7) kohviserviis portselaanist, 8) kast sigareid, 9) kirjutuslaua nõud, 10) 7 kilogrammi „Kave" shokolaadi, 11) taskukell, 12) raadioaparaat, 13) binokel, 14) hõbekastekulp, 15) suusad, 16—77) mitmesuguseid hõbe-, kristall- jne. asju, kirjandust jne.

Preemiaid saavad kupongi saatjad, kes katsuvad ette väljaarvata, kui palju kuponge loterii toimkonnale kuni oktoobrikuu lõpuni tagasi tuleb ja oma arvatud arvu kirjutavad ärasaadetava kupongi valgele küljele. Kupongi saatja, kelle arv õigele kupongide arvule kõige lähemale juhtub, saab kingituseks auto, järgmine teise preemia jne. Kokku 76 preemiat.

Preemiaid antakse välja loositähe ettenäitamisel, selle tõttu ei ole arvajatel tarvis kirjutada kupongile enda nime. Kui kaks inimest ühesuguselt arvanud on, saab preemia eesõigus aastate poolest vanemale.

Et kupongide ülelugemisel saadud arvu kohta kellelgi kahtlust ei oleks, toimetatakse lugemist kahes jaos. Pitseeritud kastid kupongide kogumiseks pannakse avalikult välja 26. sept. kuni 25. okt. s. a. Tallinnas, loterii toimkonnas, Rataskaevu tn. 22, ja „Rahvaülikooli" raamatukauplustes ja 2 kasti Tartus. NEISSE KASTIDESSE PAIGUTATAKSE IGA PÄEV KA POSTI KAUDU SAADUD KUPONGID. Tallinna kastide sisu loetakse ära avalikult 26. oktoobril loterii toimkonna poolt notari juuresolekul ja Tartu kastide sisu samal ajal Tartus „Taluperenaise" talituses notari, ja samuti kui Tallinnas, kõigi soovijate juuresolekul. Lugemiste kohta seatakse sellekohased aktid kokku ja saadud arvude kokkuvõte teatatakse viibimata ka ajalehtedes.

Kõik kastides leiduvad kupongid paigutatakse pitseeritud nööridesse ja kupongide saatjad võivad kahe kuu jooksul vaatamas käia, kas nende kupongid lugemisel olid. Olgu tähendatud, et loositähti üldse 100.000 tükki on.

Kartuleid

müüb Tähtvere riigimõisa. „Odenvaldi sinised" 1 paljundus-seemneks ja häid valgeid söögikartuleid.

Müügiühisus „MUNA"

Tartus, Vana tän. nr. 5. Ostab piiramata arvul

kanamune

ja maksab kõige kõrgemat päevahinda.

Tervisspordi kursused

Lossi tän. 3.

Moodsates tantsudes algab uus ametn. ja üliõpil. kursus 22. sept. Kavas kõige viimased hooaja uudised j. m. — Õpetus ühine Tallinna parim. õpet. hrade Küttim'i ja Poolgas'ega.

Tervisvõimlemises grup. daamidele ja härradele.

Lavaettekanneteks iluvõimlem. plastika, mitmesugused kunsttantsud j. n. e.

Vastuvõtm. iga päev, ka pühap. kl. 11—1 ja 5—6. Juhataja J. ADAMTAU.

Tartu Nahatööliste ühisuse

üldkoosolek

ja pildistamine. Puhkepäeval 21. sept. kell 10. Tähe t. 13.

Juhatus.

Pühade puhul

TARTU JUUDI ÜHISPANK

on kinni

teisipäeval, 23. septembril
kolmapäeval, 24. septembril
ja neljapäeval, 2. oktoobril.

Alljärgnevate talude maade peal on

igasugune jahipidamine

püsside ja koertega ülekäimine keelatud. RAADI VALLAS: 1. Põltsamaa, 2. Kasaka, 3. Tinakanni, 4. Rehe, 5. Sussari, 6. Kronika, 7. Kakko, 8. Sikko, 9. Sahkapuu, 10. Sastavi, 11. Roobi, 12. Audoma, 13. Tiesteri, 14. Nakataja, 15. Sissi. HAASLAVA VALLAS: 1. Luiska, 2. Märdi, 3. Otsa, 4. Andrese, 5. Veeriko.

Talude omanikud ja jahimaade rentnikud.

Tartu linna tööstuskooli töökojad

vastu Vabadussilda, Kalda tän. nr. 16, telef. 6-15 täidavad kõiksugu tellimisi

mööblitöö, masinatööstuse ja autoremondi alal.

Perioodilised autokursused

Saada järgmised auto õpperaamatud:

Ins. I. Ivand'i	Auto-õpetus.	Hind 7 kr. 50 s.
—	Mootorite osa.	„ 14 „ —
—	Elekrri-osa.	„ 12 „ —
V. Raukas	Autojuhtimise õpetus.	„ 1 „ 50 s.
—	Jõuvankrite seadus	„ — „ 50 „
Raamatute tutvunemiskirjeldus		„ — „ 20 „

Kes raamatute hinna rahas või postmarkides ette saadab, sellele saadetakse raamat kooli kulul postiga kätte.

Oksjon.

Pühapäeval 28. sept. kell 10 hom. müüakse Saadjärve vallas, Voldi asunduses kr. nr. 4, surnud pr. Constance Kulbachi pärandusetombu varast: kolm lehma, kaks siga, kaerad, odrad, pruugitud majakraami jne.

Müüa

vaheldava voolu elektrimootor 3 h. j., kaevupump, raud kaevutrepp 3 sülda pikk, ja väike raud jalgvärav. Tartus, Aia tänav nr. 17, majaomaniku juures.

Dr. H. Piirako

Naha-, sugu- ja sisehaigused.
Kosmeetika.
Vastuvõtmine igal ajal.
Tartus, Raatuse tän. 12

Dr. A. Amon

Naha-, sugu- ja naistehaigused.
Kella 9—11 ja 5—7.
Tartus, Peplerí tän. 2
(vastu Maarja kirikut),
tel. 13-30.

Dr. H. Kohler.

Silmahaigused.
Aia tänav 27, korter 1. Kella 9—12 ja 4—6.

Ämmaemand-masseerija

E. Kamsen,

Tartus, Jaani tän. 15, III kord

Elan nüüd Vana t. 3.

Ämmaemand

E. Tomson-Sviker

Olen tagasi

Dr. E. Sõber

Hambaarstimise kabinett.
Suuhaigused
Tartus, Küütri tän. 3.
(Rüütli tän. nurgal),
vastuvõtmine 9—1 ja 4—6.

Dr. med. G. Kornel

Naha-, sugu- ja põiehaigused.
Kella 9—10 ja 5—7.
Naister. kl. 4—5 p. l.
Tartus, Oa tän. nr. 4.

Dr. A. LENZNER

Naha- ja suguhaigused.
Kosmeetika.
Vastuvõtm. igap. kella 10—12 ja 5—7. Pühap. kella 10—12. Soovikorral ka teisel kellaajal kokkuleppe järele.
Tartus, Rüütli t. 25—4
(Vastu Jaani kirikut.)

Dr. Oskar Josset.

Hambaarstimise kabinett.
Suuhaigused.
9—1 ja 3—7, pühap. 10—12.
Suurturg nr. 3.

Johannes Koch

Sündinud 4. märtsil 1891. a.
Surnud 18. septembr. 1930. a.

Mälestab leinas „Postimehe“ pere.

✝

Pika raske kannatuse järele lahkus 7. septembril 1930. a. 74. eluaastas meie unustamata kallis ema

LIISA KIISEL

Sündinud PÕDER.

Olgu muld sulle kergem kui oli elu.

Vaikses leinas poeg perekonnaga.

Lühikese raske haiguse läbi lahkus 18. septembril s. a. kell 16,15 minu armas unustamata mees ja hea isa

Johannes Luisk

Sünd. 15. mail 1884. a.

Kirstupanek laupäeval, 20. septembril kell 7 õhtul. Matmine leinamajast, Karlova tän. 97, pühapäeval kell 4 p. l. Maarja surnuaiale.

Palume sugulasi ja tuttavaid teda viimsele puhkusele saatma tulla.

Trööstimata kurbuses

naine, tütreke ja omaksed.

---

18. sept. kl. 10 õhtul lahkus meie isa, äi ja vanaisa

Jaan Jüri p. Tarri

Ärasaatmine õnnistusemajast ja kirstupanek Peetri kirikus pühapäeval kell 7 õhtul. — Matmine vanal Maarja surnuaial esmaspäeval kell 3 p. l.

Eduard Visnapuu perekond.

Surma läbi lahkunud vanemat malevlast

August Kruusale't

mälestab Ropka kompanii.

Tartus, 19. septembril surma läbi lahkunud

Jaan Kirvest

mälestavad

kurbuses abikaasa, ema, vennad ja õde.

---

7. jalaväe rügement Võrus, Kreutzvaldi tän. nr. 16-a, **ostab**

kartuleid, kapsaid, porgandeid ja söögipeete

suuremal arvul. Pakkumised saata 26. sept. s. a. 7. jal. rüg. majanduse jaoskonda, Võrus, Kreutzvaldi t. 16-a.

J. Niklus,
7. jal. rüg. majandusülem.

«Vanemuise» teater

Laupäeval, 20. sept. kell 8 õht.

Alandatud hindadega.

A. Sällik'u

kaastegevusel

Mariza.

E. Kalmani operett 3 vaat.

Pääsetähed 20, 30, 40, 50, 60, 85 ja 110 s. ühes riidehoiuga.

Pühap. 21. sept. kell 8 õhtul

Suveöö unenägu

W. Shakespeare'i komöödia 3 vaat. A. Haava tõlge, F. Mendelssohni muusika.

Üli- ja kooliõpilaste pääsetähed maksvad.

Saapakreem

on kõige parem.

Pianiino

ja tiibklaver üürile anda Vallikraavi tän. 24—1.

Möbl. tuba

vagusale üürnikule ära anda. Riia t. 117, krt. 1.

Tuba

ära anda, Liiva t. 12.

Soe tuba

vastu päikest, keeduvõimalusega ära anda Tartus, Marja tän. 6—7.

Suur

ärklituba,

vastu päikest, mööbliga ehk ilma. Tähtvere t. 22—12.

Jlus korter,

neli tuba, päikeseküllane. Sealsamas leiab ametiskäija preili kaasüürilisena toa. Raekoja t. 35—2. Majaomanik.

Korter

2 väikse toaga üürile anda. Kivi t. 26—28, küsida krt. 2.

Väike, päikesepaisteline

möbl. tuba

üürile anda, elektrivalg. erasissekäik. Raekoja 48—3, eestuks, II korral.

Suur

mööbliga tuba,

erasissekäik, 1 ehk 2 vagusale isikule ära anda. Küütri t. 10, k. 2, II korral.

Soovitakse üürida üht ehk kaht koosseisvat erasissekäig.

Klaveriga tuba.

Teatada «Postimehe» rmtkpl. «Kohe» all.

Toad

mööbliga ja ilma, elektrivalg. erasissek. välja üürida Vladimiri t. 2—1.

Soovin üürida

pagariäri

linnas ehk maal. Teat. slt. «Kohe ehk edaspidi» all.

Müümised

MÜÜA täiesti korras töötamise valmis

naftamootor

«Perkun» 8 H. j. ja üks

dünamo

220 volti 5 H. j. 20 amp. tundi alaline vool. Järelpärimistega pöörduda Valga, A/S. «Valga õlletehas», kõnetraat nr. 85.

«Erika» — Venn. Tõnissoni kaupl. Suurturg 2, tel. 7-79.

Soovitame

häid õunu

söömiseks ja veinivalmistamiseks. 0

Ärareisimise pärast

majad müüa.

Teateid saab Vabriku 3—9.

Müüa

pruugitud riidekapp, 2-inim. puuvoodi, köögilaud ja kapiga laud. Liiva t. 36—1.

Müüa odavasti vähe pruugitud

kudumiſemaſinaid

Turu 24, hoovis.

Edasi anda

asundus-talu,

põldu umbes 30, heina- ja karjamaad 25 ja metsa 10 vakam. Tartust 20 km. Küsida Aia t. 39, hr. Hendriksoni kauplusest.

Õunu

müüa. Haaslaval, Kortso talu.

Majad

talud ja veskid müüa hindadega:

Kr. 2000 — 3000 — 5000 — 6000 — 7000 — 10.000 — 15.000 — 18.000 — 20.000 30.000 — 50.000 — 110.000. —

I. järgu komisjoni kontor Tartus, Suurturg nr. 7.

Müüa hea vedrudega lamavoi

vanker.

Tartus, Emajõe tänav nr. 10.

Talukoht,

Viljandi külje all, täitsa korras, keskmises suuruses, omaniku vanaduse pärast müüa. Aadr.: Viljandi kaudu, Suki talu. J. Meo.

Müüa odavalt head munejad

kanad

hõbeveandotid. Tartus, Kesk-Kaar nr. 22.

---

52 talu,

maakohad ja mõisasüda müüa Teated ja nimekiri saadaval. Tartus, Poe tänav nr. 9.

O. Kühle.

Jlus suur

Phoenix-palm

30 oksaga müüa. Näha Tartus, Tähe 3, korter 4.

Tööpakkumised

Korralikku

kasvatajat

vajab eesti perek. kahe suurema lapse juure, kes eesti, saksa ja vene keelt oskab ja ka klaveri mängu õpetab. Pakkum. saata lühikese elulookirjeldus slt. «nr. 900» all.

Nais-

apteekri abiliſt

tarvis. Lähem. teat. saab Aegviidu apteegist.

Vajatakse maale intel. perekonda 5 a. tütarlapse juure vilunud

kasvatajannat.

Tulla laupäeval ja pühapäeval kell 11—1. Tartus, Tiigi tänav 78, korter 13.

Noorem korralik

üksteenija

kes keeta oskab ja tööd ei põlga leiab koha. Teatada slt. «Tööarmastaja» all.

K. S. «Ugaunia» tarvitab

teenijat.

Tähe-Lille t. nurk.

Korralikku tööarmastajat

teenijat,

kes ka keeta oskab, on tarvis. Järele küsida Tartus, Võru tänav nr. 112, majaomanikult.

Tila asunduses, Raadi mõisa juures välja rentida eeskujulik

uuskanala

(150—200 kana jaoks)

ühes $1^1/_2$ vakamaalise

aiamaaga

ja 4-toalise renoveeritud korteriga sealsamas.

● ● ● ● ● ● ● ●

Maarja-Magdaleenas

hr. V. Mannov'i kauplustes võetakse «POSTIMEHE» tellimisi ja kuulutusi vastu ja müüakse üksiknumbreid.

● ● ● ● ● ● ● ●

T. E. KÄSITÖÖ ABIANDMISE SELTS

Vene tän. nr. 5.

Laupäeval. 20. septembril s. a.

Perekonna-õhtu

Operett „LIBLIKAD“ Operett oma kireva mänguga, lõbusa sisu ja meeldivate viisidega on kui loodud publiku meeleolu tõstmiseks. Kaastegevad solistid, koor, merimehed jne. üle 30 isiku.

TANTS.

Algus täpselt kell 9.

Pääsetähed seltsiliikm. 35 snt., võõrastele 50 snt. Juhatus.

TH. LUTS'u

tantsukursused

Tähe tän. 10.

Uus üliõpilaste ja ametnikkude moodsate tantsude kursus algab esmasp., 22. skp.

Kavas Fox-trott, Tango, Inglis-Valss, Quick-step, Slow-Fox.

Vastuvõtm. iga päev kl. 1—2 l. ja 5—6 p. l.

Sissekirjutam. tuleb pool õppemaksust tasuda.

Karl Helmer'i **plastika-, moodsa- ja uudis-**

tantsu-kursused

algavad **21. septembril.** Üles anda **Narva t. 14,** kella 3—5. Õpetus Berliini Tantsukunsti Ülikooli ühisuse kongressil Londoni Kuningliku Tantsuõpetajate Seltsi («Imperial Society of Teacher of Dancing in London») esitaja, R. Sommeri õpetusel, üleilmliselt tunnustatud Inglise stiilis. — Eraldi õpetus huvitavates plastilistes, karakter- ja kunsttantsudes jne. igapäev.

Ilmus «Töökooli» väljaandel.

Fr. R. Kreutzwald'i

«Kalevipoeg»

täiesti uues, põhjalikult revideeritud väljaandes, umbes poolesaja illustratsiooniga ja rikkaliku, huvitava seletusmaterjaliga.

Koolidele toimetanud **M. Nurmik.**

Kõige kaunim ja uhkem kooli ja raamatukogu raamat; soliidim kink igas perekonnas. Hind ainult 2 krooni 25 senti.

Uues «Kalevipojas» on püütud täiesti vabaneda niihästi sisulisest liiglihast kui keele- ja värsivigadest. On püütud ammendada vanast «Kp.» kõik **kooskõlaline, väärtuslik** ja **kunstipärane,** kõrvaldades sobimatud, ebasuhtelised, teose ühtlust ja maitsmist segavad osad. **Nüüd on „Kp-st“ saanud teos, mille tegevus rühib kiires tempos edasi ja mille värss ei haava enam rahvaluule peene ja suursuguse prosoodia austajat.** Kõik, mis enne oli kuidagi selgusetu, on nüüd põhjaliku kommentaari tõttu (isegi piltseletused) arusaadav ja selge.

Peaeladu: **E. K.-Ü. „POSTIMEHE“ raamatukaupluses Tartus,** Suurturg nr. 16, kõnetraat 2-50.

Adeline Tannbaum

korraldab

lühikeseajalise kursuse Tartus, septembrikuu lõpul.

Ülesandmisi võetakse vastu **Riia tän. nr. 20, krt. 7 10—11 ja 4—½6.**

---

7. jalaväe rüg. annab välja **suusõnalisel vähempakkumisel**

loomaliha muretsemise

rügemendile 1. okt. 1930. a. kuni 1. apr. 1931. a.

Võrus asuvatele k/v. osadele kuni **40.000 kg**
Petseris „ „ „ „ **25.000 kg**

Pakkumine on 26. sept. s. a. kl. 0900, Võrus, Kreutzvaldi tän. 16-a, majanduse jaosk. ruumes.

Pakkumisest osavõtjad maksavad pakkumise tagatiseks: Võru liha peale 500 kr. ja Petseri liha peale 200 kr. Pakkumise tingimused on igal äripäeval näha kuni 15. sept. Petseri lõunalaagris majand. jaosk. ja peale [illegible] sept. Võrus, Kreutzvaldi t. 16-a, majand. jaosk.

J. Niklus,
7. jal. rüg. majandusülem.

Aknakleepimise

paberit

liimitud ja ilma

pakub

«POSTIMEHE»
RAAMATUKAUPLUS
Tartus, Suurturg nr. 16.

---

27. sept. 1930. a. kl. 12 Konguta vallamajas, (9 km Elvast) **müüakse avalikul enampakkumisel** sama valla päralt olev

TALU

«Uuetalu nr. 9» ühes hoonetega. Talu krundis on põldu 37 vkm. Pakkumine algab 4000 kr., millest pakkujatel 10% kautsjoni tuleb sissemaksta.

VALLAVALITSUS.